40. gada gahjums. № 46. Rigâ, 8. nowembrî 1895.

Mahjas Weesis ar peelikumeem maksâ:
Ar peesuhtischanu eekschsemê:
Par gadu 2 rbl. 75 kap.
„ ½ gadu 1 rbl. 40 kap.
„ ¼ gadu 90 kap.
Rigâ sanemot:
Par gadu 1 rbl. 75 kap.
„ ½ gadu 90 kap.
„ ¼ gadu 50 kap.
Ar peesuhtischanu ahrsemês:
Par gadu 3 rbl. — kap.
„ ½ gadu 1 rbl. 60 kap.
„ ¼ gadu 1 rbl. — kap.

Ar pascha wisuschehligo augsto Keisara wehlischanu.

Mahjas Weesis.

Politisks un literarisks laikraksts.

Redakzija un ekspedizija atrodas Rigâ, Ernsta Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Peterа baznîzas.

Sludinajumi maksâ 8 kap par weenas plejas smalku rakstu rindiņu.

Apsteilejumi uz Mahjas Weesi un sludinajumi suhtami uz schahdu adresi: Въ экспедицію газеты Мѣстъ Вѣстникъ, г. Рига. (Mahj. W. ekped. Rigâ.)

Mahjas Weesis isnahk weenreis nedelâ, treschdeenâs. — Ar katru numuru isnahk literarisks peelikums un katru meßnesi semkopibas peelikums.

Saturs: Wisaugstakais Manifests. — Kreewijas ruhpneeziba. II. — Kahds wahrds par Bulgariju. II. — No eekschsemes: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Kreewijas pusem. — No Rigas. — Teesu leetu nodala. — Kugneeziba. — No ahrsemem. — Tirgu sinas. — Telegramas. — Daschadi raksti: Zihna par dsihwi. II. — Seeweetes arkitekti Amerikâ.

Literarisks Peelikumâ: Sadsihwes ehnâ. (Turpinajums.) — Hernhuteeschi. — „Reis bija“.

Wisaugstakais Manifests.

Mehs no Deewa schehlastibas wisu Kreewu Keisars un Patwaldneeks, Poku Zars, Somijas Leelknass u. t. j. pr., u. t. j. pr., daram wiseem Saweem ustizigeem pawalstneekeem sinamu, ka scha gada 3. nowembri Muhsu sirsnigi mihlotai Laulatai Draudsenei Keisareenei Aleksandrai Feodorownai laimigi peedsima Meitina, kura dabuja wahrdu Olga. Usskatidami tahdu Muhsu Keisariskà Nama pawairoschanos par Mums un Muhsu walstij parahditu jaunu Deewa schehlastibas sihmi, Mehs pasinojam scho preezigo atgadijumu wiseem Muhsu ustizigeem pawalstneekeem un lihds ar wineem raidam karstas luhgschanas pee Wisaugstakà, isluhgdamees Augstàs Jaunpeedsimuschàs laimigu peeaugschanu. Mehs pawehlam Muhsu loti mihloto Meitu Leelknaseeni Olgu Nikolajewnu wisàs aktis, kur tas wajadsigs, rakstit un saukt par Keisarisku Augstibu.

Dots Zarskoje-Selà treschà nowembri 1895. gadà pehz Kristus peedsimschanas, bet Muhsu waldibas otrà gadà.

Us originala Wina Majestate Keisars Pats ar Sawu roku usrakstijis

Nikolajs.

Kreewijas ruhpneeziba.

No Dr. phil. K. Ballosch a.

II.

Kreewijas ruhpneezibas zentri ir schimbrihscham Maskawas-Peterburgas apgabalâ un bes tam Polijâ. Ruhpneezibas iszelschanàs tur isskaidrojama zaur ruhpneezibas produktu (raschojumu) leelakeem peeprasijumeem, patehrejumu, otrkahrt zaur to, ka tur wisdrihsak foradàs wajadsigee inteligentee (isglihtotee) spehki, kà ari usnehmeji un kapitalisti, kas jauneem usnehmumeem dewa naudu.

Dabigi industrijas (ruhpneezibas) zentri augschminetee naw, pee dabiga ruhpneezibas apgabala peeder tas, ka tur wajadsetu buht tuwumâ lehtam maschinu dsenamam spehkam un kurinamam materialam, sewischki oglem, tad ruhpneezibas attihstibai nepeezeeschama dselss un zitas rudas, daschadi sahli u. t. t. Pehz tam spreeschot, janahk ree pahrleezibas, ka nahkamibâ Kreewijâ buhs pawisam ziti ruhpneezibas zentri (galwenakee apgabali) nekà tagad — proti Deenwidus-Kreewijas akmena ogļu apgabals un Kaukasijas kalnaji.

Ja schimbrihscham pat wehl Rigâ buhwê dselsleetawas, wagonu fabriku, tad tas ir sawâ sinâ jau anakronisms (muhsu laikôs nedabigi) un tikai tapehz eespehjams, ka ruhpneeziba ihstajôs ogļu un dselss apgabalôs wehl pahrak wahji attihstijusès, wajadsigo materialu, sewischki dselsi un ogles lehtaki pirkt no ahrsemem, nekà no eekschsemju fabrikam un raktuwem.

Zik leela starpiba starp muhsu un ahrsemju dselss fabriku raschojumu zenam wehl schimbrihscham, to redsam jau no ta, ka peemehram pehz Angļu schurnala „The Economist“ 1894. un 1895. g. pirmâ pusê puds iswedamu dselszeļu sleeschu maksaja Anglijâ ap 58 kap. — Kreewijas fabrikâs 150—180 kap., pee kam wehl Kreewu fabrikanti pastahwigi schehlojàs par pelnas un apstellejumu truhkumu, lai gan pehdejâ laikâ daudz dselszeļi bija peespeesti pastellet wajadsigo dselss materialu no ahrsemem, tapehz ka eekschsemes fabrikas nespehja to laikâ isgatawot. Ahrsemju sleedes ari isnahk lehtaki, lai gan par pudu jamaksà 74 kap. tules (muitas nodokļu) un bes tam wehl frakts (weschanas) nauda, skatotees pehz attahluma 10—30 kap., tad tomehr schimbrihscham, dibinotees uz ofizielàm sinam, atrodam to nedabigo parahdibu, ka taisni gar Kreewijas dselss fabrikam Uralôs taisiti dselszeļi isnahza lehtaki ar Anglijas sleedem. Darba alga dselss fabrikâs pee tam pee mums, kas sinams pa dalai sakarâ ar pahrtikas lehtumu, apmehram 3 reises semaka nekà Anglijâ, — kur dselss strahdneeki pelna 3—4 schilinus = 140—180 kap., kamehr Uralôs pehz fabriku inspektoru ofizielàm sinam, knapi 50—60 kap. deenâ. To teesu nu gan darba isweizibâ Angļu strahdneeki wehl wairakkahrt pahrspehj muhsejos, tà kà zaurmehrâ tas pats isstrahdatu darbu rihku daudzums pee mums neisnahk daudz lehtaki, bet pee tam naw masumu wainigs ari tas apstahkis, ka pee mums leeto un pastahwigi peelahpa, kamehr mas ween war, wisas wezu wezàs, zitur sen jau atmestàs maschinas. Amerikaneetis un Anglis jaunu maschinu met pee wezas dselss, tiklihds kà tas redz zitu maschinu, kas labaki strahdà, bet pee mums wehl daudz weetâs leeto 40—50 gadus wezas twaika maschinas, kas patehrè 8—10 reises wairak kurinama materiala nekà tagadejàs, lai gan daudzkahrt weena, leelais diwu gadu kurinamà materiala wehrtiba spehtu aismaksat gluschi jaunu maschinu. Dselss fabrikantu schehloschanàs tomehr pa dalai isskaidrojama, leeta ta, ka zaur leeliskajeem apstellejumeem par augstàm zenam pehdejôs gadôs daudzu fabriku akzijas tika sadsihtas 3—4 un pat 5—6 reises augstaki par ihsto wehrtibu — tà peemebram Branskas dselss fabrikas akzijas bija pazehluschàs no 80 lihds 550 rubleem, Putilowas no 70 uz 190 un akziju ihpaschneeki jau bija eesahkuschi tahdejadi besprahtigi augstumâ sadsihtas birschas zenas turet par akziju ihsto wehrtibu, kurai janes sawi sinami, droschi augli, tapehz war domatees akziju ihpaschneeku raises un ustraukumu, kad pehdejâ laikâ wairs nebija tik daudz apstellejumu uz preekschdeenam kà agrak, tà saprotamas fabrikantu brehkas, ka dselss ruhpneeziba neatmet pelnu, proti neatmet droschu pelnu peezkahrtigi mahkslìgâ zekâ pawairoteem kapitaleem. Gluschi tàpat wareju suhrotees semkopis, kas pirzis mahjas par 5000 rubleem un zaur kahda gada sewischki augstàm zenam atlizinajis 1000 rablu tihras pelnas — ko gan mehs sazitu ja nu tahds semkopis tuhlit skaititu, ka wina mahjas naw wis wairs 5000, bet 25,000 wehrtas un nu tuhlit brehktu un schehlotos par netaisnibu, ja ta mahjas, kà agrak dotu tikai wairs 200 pelnas. Bet fabrikantu pelna

Daschadi raksti.

Zihna par dsihwi.

II.

Sareschgitais sakars starp organiskeem radijumeem.

Tà kà organiskas buhtnes waj nu apehd weena otru, waj laupa weena otrai baribu, jeb sawâ starpâ karo par dalu semes, gaisu un saules gaismu, tad, saprotams, winas ir saistitas weena ar otru wissareschgitakâ un daschadakâ weidâ. Naw un newar buht neweena organiska radijuma, kursch sawâ dsihwê buhtu neatkarigs no daschadeem dsihwneekeem un stahdeem un beeschi pat no tahdeem, ar kureem winam taisni nebuhtu nekahda sakara. Pee tagadejà sinatnu stahwokla mehs neweenâ sewischkâ gadijeenâ, ne preeksch weena dsihwneeka waj stahda newaram skaidri un sihki noteikt wisas tàs saites, ar kuràm winsch ir saistits ar ahrpasauli. Bet no swara ir jau tas, ka tagad sinatnu wihri ir nahkuschi pee pahrleezinaschanàs, ka schahdas saites pastahw, jo zaur to ir tà sakot atrasta atslehga preeksch dabas noslehpumu pareisas isskaidroschanas.

Pazeetigà nowehroschana, wissihkako, neezigako parahdijumu pehtischana organiskâ dabâ, kurai jabuht brihwai no wiseem teoretiskeem aisspreedumeem, spehs zelt gaismâ nahkamôs gadu simtenôs un tuhkstoschôs peeteekoschi skaidri un noteikti scho saischu sareschgijumu un atrisinat winu kopejàs saites.

Tagad gribu daschôs peemehrôs peerahdit, zik daudz neisschkirm jautajumu stahdas mums preekschâ, apluhkojot wisweenkahrschakos un ikdeenischkos natikumus dabas dsihwê.

Anglijâ kahdâ muischâ (Staffordâ) bija tihrelis, apaudsis ar stepju sahli. Weenu dalu no scha tihreļa aptaisija ar sehtu un apdehstija ar preedem. Preeschu parahdischanàs pawisam pahrgrosija tihreļa dabu. Stepju sahle gahja stipri masumâ un jaunajâ preeschu meschâ eeweesàs 12 sugas tahdu stahdu, kahdi nekur zitur tihreļi nebija atronami. Uz scheem stahdeem apmetàs tee kukaini, kuri uz wineem arween mehdz usturetees, un pehz scheem eeradàs atkal tahdi kukainus ehdeji putni, kureem agrak nebija nekahda eemesla schurpu nahkt. No scha peemehra mehs redsam, ka pirmkahrt, stahdi ir zeeschi saistiti sawâ starpâ, otrkahrt, katris stahds ir saistits ar teem dsihwneekeem, kureem winsch noder baribai. Bet tà kà weena dsihwneeka suga noder otrai par baribu, tad stahds, zaur sahles jeb graudehdeju dsihwneekeem teek saistits ari ar sinamu grupu plehsigu dsihwneeku, kuri atkal no sawas puses teek spihdsinati no daschadeem parasiteem u. t. t. Schi sakaru wirkne preeksch pehtitaja tà kà tà kaut kur pahrtruhks, tas ir, winsch nespehs wairs tahlak attihstit parahdibas no zehloneem, bet ne tà tas ir dabâ — tur schi wirkne nekad nebeidsas, tur wiss sadrostelejas neredsami, neispehtami masàs dalàs un rinko muhschigi. Kahdejadi saistas weena pee otras schis wirknes dalas, to ari pehtneeks pa leelakai daļai nesina. Peeweetâ peemehrâ mehs pat newaram droschi teikt, kas ihsti pahrmainija tihreļa dabu, preedes jeb sehta? Sehta wareja darit loti leelu eespaidu. Wina attureja lopus no stahdeem, un lopi arween dara leeliskas pahrmainas pee stahdeem. Peenemsim, ka lopi ganas uz kahdas plawas, kur ir 20 sugu daschadu sahlu. Ja nu sahks no lopeem sargat scho plawu, tad war gaditees, ka no schim diwidesmit sugam 9 pawisam issudis: lopi, arween nokosdami sahli, tura wisas sahles weenlihdsigâ augstumâ, tà kà wisàm peeteek gaisa un saules gaismas. Lihds kà beidsas schahda lopu islihdsinajoscha rihziba, te tuhlit pazelsees pahri par zitàm tàs sahles, kas ir spehzigakas; zitàm jadsihwo pa tumsu un bes gaisa un winas tuhlit pamasam sahk mirt. Bet ja lopeem peekriht newisus wahjà apsardsibas loma, tad wini ari parahdas kà bihstamakee eenaidneeki preeksch spehzigeem stahdeem, kuru attihstischanos wini arween galigi nomahz.

Sewrejas grafistê welkas tahli sausi ar stepju sahli apklahti tihreļi, schur tur bija eeraugami wezu Skotijas preeschu puduri. Tiklihds kà weenu dalu no scheem tihreļeem aptaisija ar schogu un tur sa-auga beess preeschu meschs, tad ari daschi jaunee koki noslahpa aiz gaismas truhkuma. Isnemot wezo preeschu puduru, nekur scho koku uz tihreļa nebija. Slawenais dabas pehtneeks Darwins sahka sche pehtit pakal; schkirstidams sahli winsch uz semes eeraudsija daudz preedischu, kuras stipri bija apgraustas no lopeem; uz weena no scheem nelaimigeem kozineem Darwins saskaitija 26 gada posmus. 26 gadu laikâ schis kozinsch bija mehginajis pazeltees uz augschu, un katru reisi kahds dsihwneeks bija nokodis wina jauno atwasi. Lihds kà nu beidsàs tschetrkahjaino rihziba, tad ari pazehlàs preeschu meschi, un ja scheem seko kaut kahdas pahrmainas stahdu un dsihwneeku walsti, tad saprotams, sche wajadseja atkahrtotees wisàm tàm parahdibam, kuras mehs redsejàm Staffordas grafistê. Un pirmais eemeslis preeksch wisàm schàm pahrmainam ir tik neezigs fakts, kà atsargaschana no daschcem ragu jeb besragu lopeem.

Bet sche man jadara zeen. lasitaji usmanigi uz to, ka sche mehs redsam, kahdâ kahrtibâ leelàs parahdibas seko weena otrai. Kà saistas sawâ starpâ schis parahdibas un kahdi ir tee sihkee un wissihkakee sakti, zaur kureem noteek schi saistischana, par to mehs mas ko waram sazit. Preede pahrgrosa sawâ apkahrtnê augu walsti — labi! Bet kà tad tas noteek? Waj wina dara eespaidu ar sawu ehnu, kà katris zits koks, jeb ar sawàm skujam, kuras ikgadus winai birst semê, jeb ar sawàm saknem, ar kuràm wina irdina semi, jeb ar saweem sweka isgarojumeem, kuri peepilda apkahrtejo gaisu? Jadomà, ka wisas schis preedes ihpaschibas rada kaut kahdas sekas un sekas dara atkal eespaidu weena uz otru, tà kà mehs beidzot redsam tikai gala isnahkumus, kuru sawstarpejais sakars schimbrihscham mums paleek nesaprotams. Sahles ehdeji lopi dara eespaidu uz stahdeem un paschi atkal zeesch no kukaineem. Paragwajâ (Deenwidus-Amerikâ) ne wehrsis ne firgs newar dsihwot meschonigâ stahwoklî, tadehk ka tur dsihwo sewischkas sugas muscha, kura isnihzina teļus un kumeļus, taisidama winu nahsis perekļus sawàm olinam. Schis muschas isnihzina zitas sugas plehsigi kukaini; schos

tatschu pawisam newar tahdâ samehrâ nokrist, kà sche bija tehlots pee semkopja, jo kamehr ween pastahw augstas aissardsibas muitas, ta war masinatees tikai par masu dalu — un pat pawisam nemasinatees, bet wehl peeaugt tahdâs weetâs, kur leeto wissaunakàs eetaises un maschinas. To jau redsam pee zukura fabrikam, ka to pelna bijuse loti neweenada, zaurmehra pelna 15—20 proz. isdalijàs tà, ka daschas fabrikas waj nemaf nepelnija, zitas turpretim dewa 40—50 proz. pelnas; protama leeta ka tàs fabrikas, kas nedewa pelnu, bija wissliktaki waditas ar wisnederigakàm eetaisem.

Ja apskatamees Kreewijâ isstrahdato ruhpneezibas produktu daudsumu, tad redsam, ka mehs wehl esam tahlu pakalâ zitàm walstim. Ogles tika Kreewijâ israktas 1893. g. kahdi 460 milj. pudi, Franzijâ trihs reises wairak, Wahzijâ pat desmitkahrt un Anglijâ 24 reises tik daudf. Dselfs, tschuguna Kreewijâ isstrahdats 70 milj. pudu, Wahzijâ 5 reis, Anglijâ 8 reis, Franzijâ 2 reis tik daudf. Kreewijas dselfs gan pa dalai pahrspehj ahrsemju dselsi, sewischki Uralôs, kur dselfsrudu kausê ar koka oglem, kuràm daudf masak dselfs isturibai kaitigu pelnu dalu, nekà akmena oglem — toteesu ari Uralu dselfsruhpneezibu gandrihf ne-eespehjams wairs tahlaki pazelt, tapehz ka truhkst kurinamà. Uralôs 83 dselfs fabrikas, pee kuràm peedalits ap 7½ milj. desetinu mescha, bet tas tikai knapi peeteek ko isstrahdat kahdus 30 milj. pudu dselschu — kahdu daudsumu Amerikâ Illineus walsti rascho weena pate fabrika; pat Deenwidus-Kreewijâ tagad pastahwoschàs fabrikas jau daudsuma sinâ tuwinajas wisu Uralu produkzijai. Deenwidus-Kreewijâ Doneza un Jekaterinoslawas apgabalôs atrod dselfs rudu un ogles tuwu kopâ, kapehz tur naw gruhti pazelt produkziju (raschoschanu) pehz patikschanas, ja tikai netruhkst rihzibas kapitala. Uralôs dselfs fabrikas turpreti atkarigas no mescha daudsuma — daschàm fabrikam tapehz ja-apstahjas, ka to apkahrtnê wisi meschi iszirsti un sadedsinati malkâ. Wideji leelai fabrikai tur daschkahrt gruhti istikt ar 100,000 desetinu leelu mescha gabalu, kursch pee kahrtigas mescha saimneezibas war isdot ap 20,000 kubikasis malkas gadâ, kas knapi peetiks 1 milj. pudu tschuguna iskausefchanai, jo kubik-asis malkas pee Uralu wehl deesgan nepilnigàm ogku dedsinatawam isdos knapi 50 pudu koka ogku, kamehr labâs dedsinatawâs waretu isdot 80—100 pudu. Schis ir eemeslis, kapehz dselfsruhpneeziba, neskatotees uf Uralu dselfs rudas lahsumu, maf pa masam pahreet uf zitàm weetam — uf Doneza apgabalu. Waschds Uralôs ari gan atrod akmena ogles, bet tàs ir koti semas kwalitates (masweh rtigas), isdod pahrak daudf pelnu un paschôs Uralôs tàs gandrihf nemaf netèèko tschuguna isgatawoschanai, bet drihsak peewed antrazitu (labakàs akmena ogles) no Doneza, kas sinams leela attahluma (wairak kà 1000 werstes) dehl isnahk koti dahrgi.

Kahds wahrds par Bulgariju.

No porutschika A. Wintera.

II.

Bulgarijas eekschejee apstahkli.

Labai dakai no zeen. „Mahjas Weesa" lasitajeem, teem waroneem, kas tehwu semei gahja gruhtâ zihnâ ar pusmehnesi palihgâ, Bulgarija buhs it labi pasihstama: tee atzeresees winas fliktos zeltus, kur tik knapi wareja paeet, tee atzeresees winas mahlu buhdas, kur lihdf nahwei noguruscheem kareiweem bija ja-atpuhschas un jakrahj spehki preeksch tahlak eeschanas, teem buhs atminâ zik daschs labs laukums, grawa, kalnajs, meschs, kursch tika sehtin apsehts ar Kreewijas dehlu meesam, slazinats to asinim. Schipkas aisas roschu eeleja, bet ari seemas negaiss, ar wahrdu sakot, wisadi kara notikumi nahks muhsu zeen. tauteescheem, kas pehdejâ karâ bijuschi, prahtâ un it nejauschi tee jautàs: kadehl tad ihsti schi no mums atswabinatà Bulgarija isturas, jeb pareisaki sakot, isturejàs pret Kreewiju tik naidigi?

Lai atbildetu uf scho jautajumu, mums gribot negribot janem kahdi 16—18 gadi atpakal un ja-apluhko, kà Bulgarijâ isskatijàs, kad ta, tà sakot, bija tik ko dsimuse.

Pehz pasihstamà Berlines kongresa nolehmuma no Bulgareem apdsihwotà Turku walsts daka tika sadalita 3 dakâs: 1) Bulgarijâ, 2) Austruma-Rumelijâ un 3) Makedonijâ. Pirmà, t. i. knasa walsts, tika leelisti eerihkota, ar knasu, tautas weetneekeem, atbildigeem ministreem un tà tahlak. Otrà, Austruma-Rumelija, bija ari pehz patstahwigas walsts wihses eerihkota, bet bes tautas weetneekeem un ministreem, „knasa" weetâ tai bija kristigs uf 5 gadu laiku eezelts general-gubernators, kuru Turku waldiba wareja tikai ar wisu zitu leelwalstju apstiprinaschanu eezelt. Bes tam Austruma-Rumelijai bija paschai sawa miliza. Kamehr Bulgarija pate bija pilnigi neatkariga walstina, jo „knass" tik wahrda pehz bija no Turku sultana atkarigs, tamehr Austruma-Rumelija bija tik pusatkariga, bet treschà dala, Makedonija, bija un palika Turku prowinze jeb guberna.

Schahda winu tautas sadalischana Bulgareem nebija nebuht pa prahtam. Wehl nebija, tà sakot, uf Berlines lihguma tinte noschuwuse, kad jau Austruma-Rumelijâ nodibinajàs „komitejas", kuru usdewums bija wiseem lihdsekleem gahdat par to, ka wisi Bulgari saweenotos weenâ walsti. Paschâ Makedonijâ Turku armijas wahjàs, nomihkuschàs aclekas tik knapi spehja Bulgarus no atklahta dumpja atturêt. Daudsi no turcenes Bulgareem steidsàs pahreet pahri par Balkaneem un nomestees uf dsihwi winu ihstajâ tehwijâ, no Kreewijas atswabinatâ Bulgarijâ, jo tee baidijàs, ka sadusmotee, uswaretee Turki mehginàs sawas dusmas pee wineem islaist. Bet Turkeem, kas schiipus Balkana dsihwoja, ari bija bail palikt jaudibinatâ knasa walsti, jo tee ne bes eemesla domaja, ka katris Bulgars zentisees Turkam to atdarit, ko Turki tam darija. Leeleem bareem tee dewàs uf deenwideem, pahri par Balkaneem un waj nu eenehma Makedonijâ no Bulgareem atstahtàs semes weetas, jeb dewàs uf Konstantinopoli, waj wehl tahlak uf tumscho Maf-Asiju, zensdamees dsihwot, lai ari gruhtakôs apstahkkôs, bet tomehr sem sawa padischacha — sultana.

Drihsi schi „tautu staigaschana" nobeidsàs, atswabinatôs semes gabalôs, Austruma-Rumelijâ un paschâ Bulgarijâ sahka nodibinatees pamasam kahrtiba. Par pagaidu waldneeku Bulgarijâ muhsu Deewa meerâ dusoschais Keisars Aleksanders II. eezehla pasihstamo, energisko generali Dondukowu-Korsakowu, wehlako Kaukasijas general-gubernatoru, kursch ihsâ laikâ eeweda Bulgarijâ tahdu kahrtibu un darija tik daudf laba semes uskopschanas sinâ, ka wehlak Batenbergeetim (padsihtajam Bulgaru knasam Aleksandram) un Koburdseetim (tagadejam Bulgarijas prinzim Ferdinandam) esot pahrmetuschi, ka tee daudf godu laikâ ne-esot spehjuschi tik daudf „sawas walsts" labà darit, kà Kreewu generalis sawu no Keisara doto usdewumu ispildot.

Tà kà Bulgareem paschcem toreis bija loti maf mahzitu, jeb zik nezik isglihtotu wihru, tad leelu leelo daku no eeredzu, teesneschu un wirsneeku weetam wajadseja pildit ar Kreeweem. Jaunajâ armijâ peemehram bija wairak nekà 400 Kreewu wirsneeki. Weens no Kreewu generaleem bija par kara ministri.

Kahdu laiku gahja wiss labi. Generalis Dondukows-Korsakows aisbrauza, nodewis waldibu prinzim Batenbergam, iswehletam no sultana un no Eiropas leelwalstim apstiprinatam knasam.

Nu sahkàs partiju waldiba, jo Bulgarijai, schai neisglihtotai, gandrihf pusmeschonu walstij bija tatschu saws „tautas weetneeku nams", un katris scha „nama" lozeklis tatschu zereja, jeb wareja zeret reis par ministri tikt.

Bes tautas weetneekeem ari pusisglihtotee Bulgaru eeredzi un wirsneeki zemàs augstakâs weetâs, pee leelaka goda un — leelakas algas tikt, bet tur tee netika, jo eewehrojamakâs un swarigakâs weetâs bija spehjigi, mahzitu un derigi Kreewu eeredzi un wirsneeki.

Schis apstahklis nu nepatika daudseem un nu zehlàs it drihsi issaukums: „Bulgaria sa sebessi!" („Bulgarija pate preeksch sewis!")

Tà tad schahdâ weidâ zehlàs pirmais naids pret Kreewiju, par kuru nemaf naw jabrihnas, jo „nepateiziba jau wisur ir pasaules alga", ne tik ween Bulgarijâ. — Daudf un daschadi brehzeji blahwa knasam Aleksandram weenmehr ausis, ka tas ne-esot pilnigs Bulgaru waldineeks un ka semê waldot wairak Kreewija, nekà winsch. Beidsot, 1885. gadâ, bes Kreewijas sinas, tika sagubis Austruma-Rumelijas general-gubernators, Aleko paschâ schi Turku guberna issludinata par saweenotu ar Bulgariju un nu — zehlàs galigs naids starp nepateizigo Bulgariju un winas augstsirdigo atswabinataju Kreewiju. Tika atsaukti is Bulgarijas wisi Kreewu wirsneeki un eeredzi, kuru aiseeschanu noschehloja wisi tirgotaji, jo schee, pehz isglihtotu

---

plehsigos kukainus ehd putni. Peenemsim, ka ais kaut kahda nebuht eemesla scho putnu skaits ir masinajees Paragwajâ, tad plehsigee kukaini stipri pawairosees, schee kukaini apehdis leelu daudsumu kaitigo muschu; muschas, kuru ir palizis masak, ne-eespehs isnihzinat wisus jaunos telus un kumelus; wehrsis un sirgs eeweesisees Paragwajâ; winu eespaids isdaris pahrmainas stahdu walsti; schis pahrmainas daris eespaidu uf kukaineem un kukaini uf teem putneem, kureem wini noder baribai. Tiklihdf kahdâ apwidû noteek kaut kahdas pahrmainas pee dsihwneekeem waj stahdeem, skaita jeb ihpaschibu sinâ, tuhlit schis pahrmainas dara eespaidu uf wisàm pusem. Lihdf schim pahrmainam daschadàs dsihwneeku un stahdu grupas tureja weena otru lihdsswarâ, tas ir katra wiseem spehkeem aisstahweja sawu dsihwibu un pehz eespehjas kaweja saweem kaimineem, radeem, konkurenteem jeb eenaidneekeem, atihstitees tahlak par sinamàm robescham. Kad noteek kahda pahrmaina, tad schis lihdsswars kahdâ weetâ teek trauzets un tuhlit sahkas pa wisu nepahrredsamo organisko wirkni witneem lihdsiga kustibo, kura pehz sinama laika nostahjas atkal no jauna lihdsswarâ. Bet waj schis lihdsswars buhs lihdsigs agrakajam — par to eepreeksch neka newar noteikt. Wisneezigakà pahrmaina spehj dot sinamàm sugam pahrswaru par pretineekeem. Daschas sugas wairosees skaitâ, zitas paliks wahjakas. Zihna scho sugu starpâ sinams turpinasees, bet wahjakà puse ilgi nespehs isturet pret peewairojuschos eenaidneeku jeb konkurentu usbrukumeem; palikdama arween wahjaka wina war beigâs pawisam isnihkt un kahdas sugas wahjinaschana jeb galiga isnihkschana tuhlit sazek jaunu kustibu, kura atkal war beigtees ar daschu dsihwneeku waj stahdu sugu isnihkschanu. Ar wahrdu sakot, dabas saimneezibâ katris lihdsswara trauzejums war radit tahdas pat pahrgrosibas un kustibas, kahdas iszelas peemehram tirdsneezibâ pehz kahdas firmas bankroteschanas, lai wina ari nebuhtu deesin zik swariga. Sche, dabâ, weenas sugas bankrots ari satrizina daudsu zitu pastahwibu un neweens newar pahrredset, kahdu wirseenu nems schis satrizinajums un kahdâ mehrâ winsch peenemsees leelumâ. Tikai satrizinajumi dabas saimneezibâ noteek arween lehnam — bes trokschna, sugas neiseet weena pret otru uf isschkiroschu kautinu, naw ne skako gawilu sauzeenu pee uswaretajeem, nedf ismischanas waidu pee uswareteem, sugas uswar un ismirst, paschas to nemaf nejusdamas, un pat preeksch domajoscha pehtitaja schi uswara jeb ismirschana top redsama newis isschkiroschâ brihdî, bet tad, kad winas jau notikuschas. Pahrgrosijumi welkas weselcem gadusimteneem un nekad mehs newaram teikt, ka nu wini ir beiguschees un tagad wisas sugas weena otru tura lihdsswarâ.

Zilwezes atmina pagahtnê sneedsas uf kahdeem 5000 gadeem, bet ari tomehr neweens newar teikt, ka droschi sinatu, kas notika uf semes lodes 3000 gadu preeksch Kristus peedsimschanas. Ja mehs waretum teikt, ka scho 5000 gadu laikâ ismiruschas tikai diwas dsihwneeku sugas — dodo un sumbris, tad tomehr mehs waretum teikt, ka wisi geologiskâ laikmeta dsihwneeki un stahdi ir ismiruschi tahdâ paschâ dabigâ un weenkahrschâ kahrtâ kà peeminetais resnais putnis un sumbris. Tà tad, zik tuhkstoschu sugu mehs ari neatrastu semes slahnôs, preeksch wiseem ir bijis laika deesgan; wisas winas ir warejuschas attihstitees, zihnitees sawâ starpâ, uswaret pretineekus, un tad paschas panihkt, ismirt, padodamàs ziteem wairak attihstiteem eenaidneekeem, kuri, jadomà, stahweja ar winàm tuwakâ jeb tahlakâ asins radneezibâ. Wisàm schim parahdibam wajadseja preeksch katras sugas wilktees desmiteem un simteem gadusimtenu, un tomehr dabai newajadseja, wina newareja pa-ahtrinat sokus — pahrmainit uf reisi sawu ahrejo isskatu un wispahrigi kaut kahdejadi grosit to nelokami breesmigo gaitu, kuru mehs nupat apskatijàm.

Milsigakee resultati dabâ weenadi teek panahkti zaur kopigu miljonu neezigako spehku un eemeslu darbibu. Tas, kas mums rahdas sweschs un leelisks, no dabas pehtneekeem tomehr netop par tahdu atsihts: tas teek skaitits tikai par ko wehl nesadalitu un neismekletu.

Preeksch organiskà radijuma, war droschi teikt, wisleelako lomu spehlê wina sakars ar ziteem organiskeem radijumeem, tà kà nosihmes sinâ winsch augsti pazelas par wiseem ziteem. Pats klimats nereti dara eespaidu uf dsihwneekeem un stahdeem ne taisni pats, bet zaur ziteem dsihwneekeem un stahdeem.

Schajôs wahrdôs, daschs domàs, ir neskaidriba un pretrunas; bet es tuhlit tos paskaidroschu tuwak. Ja Juhs ejeet no seemeleem uf deenwideem un eewehrojat, ka no sinamas weetas kahds nebuht stahds parahdas arween reschak un beidsot pawisam issuhd, tad Jums nebuht naw jadomà, ka schi organiskà forma ir issuduse tadehl, ka winai schai weetâ buhtu par siltu dsihwot. Klimats dara eespaidu sewischki zaur to, ka winsch ir pahrgrosijis usturas zihnas apstahklus. Peenemsim, ka mums ir diwi stahdi; isschkirschanas dehl saukfim winus: pirmais stahds un otrais stahds. Pirmais stahds weegli pahrzeesch neleelas salas, otrais nepahrzeesch aukstumu, bet aug ahtrak un koschak, nekà pirmais. Weeglas salnas naw nebuht preeksch pirmà wajadsigas un nekahdi neweizina wina augschanu, bet winas nonahwê jeb wahjina bihstamo konkurentu — otro. Tà tad pirmam stahdam seemelôs buhs pahrswars lihdf sinamàm robescham. Warbuht ka salnas ir tik weeglas, ka otrais stahds winas waretu pahrzeest, lai gan saudetu daku no sawas augschanas spehjas. Ja wajadsetu zihnitees tikai ar klimatu, tad warbuht otrais stahds isplahtitos ari tahlak uf seemeleem; bet tà kà sche winu sagaida salnas un wehl pirmais konkurents, tad otrais newar isturet zihnas un atwelkas uf tàm weetam, kur naw salnu. Pirmais stahds, kà leeligs uswaretajs dodas eenaidneekam pakal; bet te leeta nem pawisam zitu wirseenu. Otrais, aissargats no salnas ir spehzigaks par pirmo un tadehl peekauj winu uf katru soli. No weenas puses otrais stahds waretu drusku pawirsitees uf seemeleem un pirmais droschi ween kreetni uf deenwideem; klimats pats par sewi neaisskawetu winus; aiskawê winus konkurenze un tadehl wini paleek katris sawâs robeschâs, ik azumirktus mehginadami eet winàm pahri. Ja mehs wehl eewehrosim, ka tilpa

zilweku kahrtas dsihwodami, bija dewuschi ko pelnit, kamehr peemehram Bulgaru wirsneeki bija gondrihs wiszaur weenkahrschi zilwezini, kuru seewam un ziteem familijas lozekleem nebija ne jaunmas no Eiropas kulturas un tàs prasijumeem.

Nu tapa Bulgari jo pahrgalwigi — gluschi tà, kà skoleni, kad to skolotajs reis aiseet. Daschi winu laikraksti tureja Kreewu aiseeschanu par kas sin kahdu moralisku (tikumigu) uswaru, semee eeredni un wirsneeki preezajàs, ka tika us reis pa-augstinati, winu dsihwes beedrenes atkal jutàs kà no sloga wakâ, jo nu wareja sabeedribâ uswestees deesgan „prasti", jo nebija wairs isglihtoto Kreewu, kas schahdu uswestanos issoboja.

Bet ka schee skolotaji Bulgarijai bija bijuschi tik par swehtibu, peerahdija Bulgaru-Serbu karsch, kurâ kreetni mahzitee Bulgari uswareja neweiklos Serbu kara pulkus. — Kara pahrwaldê tika isskudinata Wisaugstakà pateiziba muhsu wirsneekeem, ka tee Bulgarijâ buhdami tik pamatigi sawu usdewumu ispildijuschi — Bulgaru armiju eemahzot.

Plaisma starp Kreewiju un Bulgariju kluwa jo leelaka, kad pehz Batenbergas printscha aisbraukschanas (padsihschonas) Kreewijas ahrkahrtejais suhtnis generals barons Kaulbachs tika aisskahrts un tadehl atstahja Bulgariju ar wiseem Kreewijas konsuleem. Bulgarijâ dsihwojoschàs priwat-personas, kas Kreewijas pawalstneeki, tika nodoti ihstajâ Bulgarijâ Wahzu un Austruma-Rumelijâ Frantschu konsulu aissardsibai.

No schi laika Kreewijas waldiba naw gar Bulgariju, tà sakot, likusès ne sinot, laudama, lai „wina zep pate sawâ ahdâ".

Un pateesi, gruhti schee pagahjuschee 10 gadi Bulgaru tautai ir gan bijuschi: no Turku wehrdsibas atpestita, ta krito, kad Kreewija to atstahja, daschadu partijas wihru rokâs, kuri to sahka ne tikween ar leeleem nodokleem apspeest, bet ar nuhjam un pat swina lodem. Zik dasch labs weenkahrschs Bulgaru semneezinsch, kas klaji isteiza sawu ihgnumu par sanaidoschanos ar Kreewiju, naw smazis zeetumâ. . . .

Pate tauta, kà to issaka kahds labs Bulgarijas pasinejs Dresdenê, pee Glössa isdotâ broschurâ (is kuras es daschas sinas smelu), it labi sin, ko ta Kreewijai paradâ, bet tautai paschai jau naw waras pahrspeht partijas wihrus, kuri soehjuschi sagrahbt ministru weetas un lihds ar to ari poliziju un kara spehku sawâs rokâs. Tikai schogad ir moduschàs ari augstako aprindu starpâ goda juhtas un tee atklahti atsihstas, ka Bulgarijas istureschanàs pret sawu augstsirdigo atswabinataju Kreewiju ir nedabiga un — nelahga. Tika suhtita wasarâ deputazija us Petecburgu, kura tika ari zaur to aplaimota, ka drihksteja Muhsu Kungam un Keisaram preekschâ stahdities. Schi deputazija, mahjàs pahrbraukuse, sinams, pastahstija sawam ne no weenas leelwalsts neatsihtam waldineekam, kas darams, lai Kreewija peegreestu masajai Bulgarijai atkal sawu labwehlibu. Runà, ka pirmais solis pee schi mehrka tikt buhschot buht Bulgarijas „trona manteneeka" Borisa usnemschana pareistizibâ, kà to Berlines kongresa lihgums pagehr. Kas tahlak notiks, to neweens newar sinat, bet zerams gan, ka drihsumâ Bulgarijas tautai tik kaitigais naids ar Kreewiju beigsees.

Daudz ir to, kas newar Bulgarijas dsihwi panest — tee dodas us Kreewiju un dabun sche patwehrumu. Tà peemehram laba teesa Bulgaru wirsneeku atnahk muhsu tehwijâ un luhdsas lai tos usnemot muhsu armijâ deenet. Waldiba ari neatsaka un tahdâ kahrtâ muhsu kara pulkâ deen laba teesa Bulgaru, kuri gaida lihds jukas winu tehwijâ beigsees un tee warès atkal turpinat deenestu paschu mahjâs.

Wiswairak atsihst un zeeni Kreewiju Bulgarijas garidsneeziba. Schee nabadsigee zilwezini, ar saweem noplihsuscheem amata swahrkeem, ar sawàm pehz semneeku wihses autàm kahjam, schee ir tee waroni, kas gadusimteneem ir atturejuschi Bulgaru tautibu no Turku pahrwareschanas, eepreezinadami un droschinadami sawus zeema laudis, turedami godâ sawas tautas walodu. Tadehl schos zilwekus wiswairak wajaja plehsigee Turku gubernatori.

Schehl tikai, ka ari tagad winu „atswabinatâ tehwijâ" par scheem zilwekeem gahdà loti mas. Winu algas ir tik masas, ka tee 1885. gadâ Sofijâ un apkahrinê sarihkoja kahrtigu „streiki" pehz Wakar-Eiropas walstju parauga. Bet tà kà nu toreisejais ministru preekschneeks, Karawelows, nepeekahpàs un algas nepa-augstinaja, tad nabaga garidsneekus bads jo drihs speeda eet atkal un turet deewakalposchanu.

Koburdseets, kas loti leelas sumas no sawa pascha naudas ikgadus patehrè, gan augstakos pareistizigos biskapus apbalwodams, gan ari katoltizigàs eestahdes sawâ semê pabalstidams (pats tas, kà zeen. lasitaji sin, ir katoltizigs), tas preeksch semo garidsneeku atraitnu un bahrinu ustura ir atradis walsts kasê tikai 8000 franku (kahdu 2½ tuhkstoschu rubku) par gadu. Naw japeemirst, ka taisni 8000 franki Bulgarijâ dabun weens weenigs atlaists Bulgaru ministris pensijas par gadu.

Ari Koburgas printscha mahte Klementine ir loti dewiga preeksch katoku eestahdem.

Sche nu es waretu druszin pahreet us to apstahkli, kuru pagahjuschâ numurâ mineju, proti, ka Bulgarijâ Wahzeeschus tauta loti eenihst un tas ir notizis tà.

Kam tik beeschi apdsihwotajâ Wahzijâ jeb Austrijâ gahja weenâ waj otrâ sinâ gruhti, jeb ari kam ween bija druszin no Wahzu polizijas jeb prokurora bail, tas nehma kahjas par plezeem un laidàs us abel sasneedsamàm Balkana walstinam, zeredams tur laimi atrast, jo tur tatschu bija wajadsigi wairak isglihtoti zilweki un tur wareja zeret drihsak laimi atrast, jo tur tatschu, Rumenijâ un Bulgarijâ, waldija Wahzu printschi. — Sinams, ka us rebem kahree Schihdini ari tur dewàs, bet wisi wini isdewàs par Wahzeem.

Schahdi nabaga „wanderseli", kas ubagodami staigaja zaur Bulgariju sew pelnu meklejami un Schihdi, kas eerihkoja kur ween waredami schenkus un — „preeka namus", — schee wisi bija tautai par postu un darija Bulgareem wahrdu „Wahzeets" reebigu.

Pee tam wehl peebeedrojàs tas, ka pasihstamais Schihdu „karalis" barons Hirschs (us kura rehkinuma Kreewijas Schihdi us Argentiniju, Deenwidus-Amerikâ, dodas) bija isdabujis konzesiju (atlauju) buhwet Bulgarijâ dselsszeku, pee kam wajadsigee semes gabali linijai netika wis atpirkti, bet ar waru atnemti bes wismasakà atlihdsinajuma; schi zeka eeredni, kuri rihkojàs loti patwarigi, publiku un tirgotajus apspeesdami un augstu maksu kà par braukschanu, tà ari par pretschu weschanu plehsdami, schee ari bija Wahzi. Un „Wahzu" ir ari wisas bankas un wisi tirgotaji, kas mulko Bulgaru semneezinu issuhz, „Wahzu" iraid tee laikraksti, kas daschus schaubigus ussahkumus kaudim eeteiz un „Wahzu" ir ari waldiba, kas scho wisu atlauj, — tadehl prinzis Ferdinands tik loti sargas, ka winu par Wahzeeti neturetu, tadehl wina apkahrinê dsird tikai Frantschu walodu, redz tikai smagos Frantschu wihnus.

Ari Wahzu beedribu „Unionklub" prinzis Ferdinands neapmeklejot, lai gan schi beedriba ir ta labakà Sofijâ un firsts Aleksanders tur daudzreis wakarus pawadijis. Kad Koburdseets, goda pehz weenreis beedribâ eeradees, tad pehz tam beedribai peesuhtijis 2000 franku (ap 760 rbl.), bet beedriba atsuhtijuse scho dahwanu atpakal. . .

Politiki, kas pasihst Bulgariju un Bulgaru tautu, apleezina, ka schi walstina kara laikâ nekad nestahsees us Kreewijas eenaidneeku pusi, kaut ari winas ministri un „waldineeki" buhtu pat noslehguschi sabeedribu ar Kreewijas pretineekeem, jo nebuhs tahda kara wadona, kas usdrihksietos kara spehku west pret saweem atswabinataieem, pret augstsirdigo Kreewu tautu.

To deretu Kreewijas eenaidneekeem eewehrot.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Widsemê par fabriku inspektoru eezelts Kalugas zukura fabriku pahrraugs Nikolajs Lomakins. (W. G. A.)

Par Ustj-Dwinskas (Dinamindes) zeetokschna inscheneeru pahrwaldes preekschneeku eezelts palkawneeks Tschischs. (W. W.)

Rigas apgabala teesâ par lozekli eezelts Pernawas-Wilandes apgabala 1. eezirkna meerteesnesis Sijalskis un par prokurora beedri Reweles apgabala teesas 1. eezirkna teesas ismekletajs Anziferows. (W. W.)

Pa-augstinati: par kolegiju sekretaru — Widsemes gubernas waldes rehkinu un ekfekutoru nodalas eeredzis v. Dehns; par kolegiju asesoru — Rigas pilsehtas polizijas seschas nama pahrraugs Lado; par gubernas sekretaru — Widsemes gubernas waldes sihmetaju kanzelejas jaunakais mehrneeku palihgs Reimanis; par kolegiju registratoru — Rigas pilsehtas polizijas nowada usraugs Iwanows. (W. W.)

---

pirmais kà otrais stahds sahpigi zeesch no wisadeem grousejeem, kukaineem, sahles un graudu ehdejeem un wehl eewehrosim, ka schee dsihwneeki ari mainas ar sinamu platuma gradu, tad mehs pilnigi sapratisim, ka teeschais klimata eespaids us pirmo un otro stahdu warbuht loti mass, to eemeslu pulkâ, kuri saista schos stahdus pee sinamas weetas. Isteikt „klimats" ir loti weegli; isteikt „klimats kawê", „klimats weizina" ari naw leela mahkila; bet klimats — schis ir plaschs jehdseens, kursch rahdas wesals tikai tik ilgi, kamehr juhs winu nesalikfat us dakam. Ne, mums wajaga parahdit, kas tad ihpaschi spehlè lomu: saltums, mitrums, wehjsch, laika mainas u. t. t. un pee tam kahdejadi dara eespaidu: teeschi waj zaur zitàm buhtaem (Paragwajas wehrsis). Isskaidrot kahdu parahdibu ir sadalit leelu, wesalu parahdibu majàs dakâs. Neweena zilweka prahts nespehj isdomat tos negaiditus islozijumus un fareschgitàs saites, kahdas sastopamas us katra soka organisku buhtnu satiksmê. Te buhs kahds peemehrs. Bites, taurini un daudz ziti kukaini, mekledami seedòs sew saldu sulu, weenadi isnehsà us sawas meesas seedu putekku dalinas; skraididami no weena seeda us otru, wini pawisam nesinot un nejuhtot pahrnes schos putekkus no putekku trauzineem — wihreeschu dsimuma organeem us auglenizam jeb seeweeschu dsimuma organeem; tahdejadi kukaini weizina stahdu apwaisloschanos, un preeksch dascheem stahdeem schi weizinaschana ir tik nepeezeeschama, ka wineem apwaisloschanàs naw eespehjama bes tàs waj zitas kukainu sugas eemaisischanàs. Pee tahdeem atkarigeem stahdeem peeder viola tricolor un daschadi weidi no trifolium (ahbolina). 20 seedu no trifolium repens ar kukainu peepalihdsibu dewa 2250 sehklu, un 20 tahdu paschu seedu, kas bija aissargati no wiseem apmekletajeem nedewa neweenas sehklas. 100 seedu no trifolium pratense, apmekleti no kukaineem, dewa 2700 sehklu, un 100 aissargti no wineem — neweenas. Bet ne wisi spahrnaini kukaini war buht par derigeem widutajeem preeksch trifolium pratense. Taurens ir tik weeglis, ka nespehj ar sawu meesas swaru tik dsiti uslihkt seedu trauzinâ, ka waretu peedurtees pee putekleem. Bites neapmeklè wina, tadehl, ka winàm snukits ir par ihsu, lai waretu isdabut no wina medu. Tikai semes bites, suhkdamas saldo sulu no scha stahdina, palihds winam apwaiskotees. Ja kaut kahds nebuht eemeslis pamasinatu kahdâ apwidû semes bites, tad schis apstahklis droschi masinatu ari trifolium pratense (ahbolina, sarkanà) daudzumu tai apgabalâ. Semes bites wajà nikni lauku peles, kuras posta winu migas un ehd medu. Lauku peles isnihzina atkal kaki, tà tad mehs dabujam schahdu sakara wirkni: jo wairak kaku, jo masak pelu; jo masak pelu, jo wairak semes bischu un jo wairak trifolium pratense.

Zeen. lasitaji gan laikam reti kad buhs eedomajuschees, ka kakeem ir kahda nosihme preeksch semes bischu liktena un puku wairoschanàs. Tuhkstoscheem un miljoneem daudz zitu saischu paleek lihds schim wehl neisskaidrotas, bet mums naw ne masakà eemesla schaubitees, ka schahdas saites pastahw un tàpat mehs newaram noleegt, ka winàm nebuhtu nisleelakàs nosihmes.

Dsihwneeki un stahdi pastahwigi isnihzina un apehd weens otru; schis diwu saktu grupas ir saprotamas katram behrnam un katram meschonam; no scheem wispahri pasihstameem fakteem zelas zihnas wajadsiba, un ja tuhkstoschi un miljoni organismu ik azumirkli zihnas sawâ starpâ, tad, saprotams, wineem sawâ starpâ wajaga buht wissareschgitakam un daschadakam sakaram. Par scho sakaru mehs tagad wehl ne-esam skaidribâ, bet bes wina wisa organiskà dsihwe buhtu ne-eespehjama, pat ne-eedomajama. Katris organisms dsihwo tikai tadehl, ka pats ehd kaut ko, un tikai lihds tam laikam, kamehr winu kahds zits wehl naw apehdis. Tà tad katris organisms ir atkarigs, pirmkahrt, no ta, kas winam noder baribai, un otrkahrt — no ta, kas winu paschu war pahrwehrst par baribu. Ahrpus schàs atkaribas mehs newaram sew stahdit preekschâ neweena organisma un tà tad weenas jeb otras sugas labklahjiba un wairoschanàs atkarojas no ta, kà wina buhs nostahdita baribas un otrkahrt eenaidneeku sinâ. Jo wairak baribas, jo labaki, jo wairak eenaidneeku, jo sliktak. Bet schàs diwas sakaru rindas atkarajas ari no organisma eetaises, jeb kahda dsihwneeka meesas buhwes. Ja organismam wajaga mas baribas, jo wairak ir zeribu buht weenadi paehduscham, nekà tani gadijeenâ, kad wajadsetu daudz baribas; ja dsihwneekam ir stipri aissardsibas eerotschi, jo masak bihstami ir preeksch wina eenaidneeki. Waretu wehl peewest wairak aprahdijumu, bet zeen. lasitaji jau pilnigi sapratis, kahdâ kahrtâ organisma eetaise war buht un pateesi ir par kawekli un par labu lihdsekli wispahrigâ zihnâ par usturu. Naw gruhti saprast, ka wisilgaki isturès tas organisms zihnu, kas preeksch winas ir wislabak eegrosits. Schis pamata likums ir azim redzot pareiss un us wina dibinajas wisa dsihwneeku un stahdu attihstiba.

R . . . de.

Seeweetes arkitekti Amerikâ.

Kà sinams, tad seeweetes Amerikâ eeguwuschas jau daschu labu darba lauku, kuru senak usskatija tikai par wihreeschu dsimuma monopolu un kursch Eiropâ wehl schimbrihscham seeweetem nepee-eetams. Tà nesen San Franzisko diwas jaunas damas, no kuràm weena ir 17, otra 18 gadus wezas, par weseloschanàs eestahdes buhwes planu dabuja godalgas, lai gan pee sazenschanàs peedalijàs daudz eewehrojami arkitekti — wihreeschi. Weseloschanàs eestahdi nodomats zelt no koka, trihs stahwus augstu, ar telpam preeksch 40 slimneekeem. Abas damas studejuschas diwus gadus arkitekturu un bes tam kahdu laiku apmeklejuschas Nujorkâ „School of applied design". Winu plani bija isstahditi „Architektural League" Nujorkâ. Abas damas peedalijuschàs ari zitur pee sazenschanàs, tà par peem. pee kahdas „seeweeschu pils" buhwes. Winu projektus apbrihnojuschi slawenakee Nujorkas arkitekti, bet godalgu schoreis eeguwusi kahda treschà dama — Elisa Merkurs jaunkundse is Pitsburgas.

(Now. Wr.)

Wisaugstaki dahwinatas medakas par uszihtibu sekoschàm personam: meschfargam Ludwigam Ruhpem — pee Annas lentes uf kruhtim nehsajama sudraba medala; meschfargeem Martinam Aparanam, Krischam Kreizmanim un Klahwam Richteram — pee Staniflawa lentes uf kruhtim nehsajama sudraba medala. (K. G. A.)

Pee medizinifkà departamenta par kanzelistu eezelts Kurfemes gubernas akzises waldes bijuschais wezakais kontroleeris Dumbergs. (W. W.)

Baltijas skolotaju seminarâ par pareistizibas skolotaju eezelts Peterburgas garigàs akademijas kandidats Pawsks. (K. G. A.)

Leepajas pilsehtas skolâ par skolotaju eezelts Zehsu pilsehtas skolas skolotajs Growe. (K. G. A.)

Tukuma pilsehtas skolas ahrsts Graudinsch uf pascha luhgumu atlaists no amata. (K. G. A.)

Par Neretas telegrafa nodakas preekschneeka amata weetas ispilditaju eezelts Rigas telegrafa kantora VI. schkiras eerednis Petersons.

Par Aisputes aprinka semneeku leetu komisaru eezelts ta pascha aprinka semneeku wirsteesas preekschsehdetajs Rehmanis. (K. G. A.)

b) **Baltijas notikumi.**

No Ikschkiles. Muhsu weetneeku pulks, kursch wis laikam neispelnisees no nohkoschàs pa-audses deesin kahdu leelu atsinibu, nolehma pamasinat pagasta skrihwerim M. kgm algu. M. kgs tapehz no sawa amata atteizàs, peepraschdams weetneetu pulkam atlihdsibu par no wina ap pagasta mahju stahditeem kokeem un eerihkotu ceuglu dahrsu. Bet weetneeku pulks gudrâ prahtâ nolehmis atlihdsibas newakfat. M. kgs tagad wisus stahditos kokus israkschot un auglu dahrsu nopostischot. Tahdâ kahrtâ pagasta nams atradisees atkal tukshesi, tàpat kà jau tas preeksch M. kga laika bija. Waj gan nebuhtu labaki, ja kokus un dahrsu atpirktu? Netizam waj nahkoscham skrihwerim buhs schahda postascha pa prahtam. Aut. J.

No Slokas. Zik preekschsihmigi schejeenes pilsehtas walde gahdà par jaweem nespehjneekeem, wisgaischaki atspogulojàs schejeenes meerteesas kamerâ 26. oktobrî. Nama ihpaschneeks Grasmanis bija apsuhdsejis kahdu seewinu un bijuscho nabagu usraugu, peepraschdams, lai nespehjneeze taptu is wina nama islikta un no nabagu usrauga peedsihts weens rublis, kas winam wehl peenahkotees par weenu mehnesi ihres. Nabagu usraugs isskaidroja, ka winsch bijis par usraugu lihds 1. julijam; seewina atradusès nabagu patwerismê, bet uf weetneeku nolehmuma wina 24. julijà no turenes islikta. Lai nu wina nebuhtu bes nekahdas pajumtes, tad winsch no Grasmana noihrejis gultas weetu un no sawas naudas aismaksajis weenu rubli par mehnesi, sazidams, ka apgahdajamà warbuht ko peemaksaschot klaht. Grasmans teiza, ka salihdsis ar nabagu usraugu par diweem rubleem; usraugs uf meerteesneschа eerunu apsolijàs peepraksto rubli samaksat, — bet Grasmans atteizàs no naudas, sazidams, lai usraugs paturot sawu rubli pats sew, bet lai isleekot seewinu is wina mahjas. Gan meerteesnesis aisrahdija, ka tas ir nezilwezigi, pilsoni, kas sawus nodokkus arween maksajuse, uf eelas islikt, — bet teesnescham peenahkums bija jaispilda. Spreedums skaneja, ka apsuhdsetà triju deenu laikâ is Grasmana pajumtes isweetojama. (D. L.)

No Zeswaines draudses. Zeswaines draudsei ir trihs kapsehtas (ne-eeskaitot wairakus pagastus, kam pascheem sawas kapsehtas), no kuràm pate wezakà, netahku no basnizas, stahweja labu laiku gluschi nowahrtâ, neapkopta. Schai kapsehtâ mironi guldinati pagahjuschâ gadu simtenî un scha gadusimtena sahkumâ. Retàs weetàs tikai bij' redsamas kahdas sadrupuscha krusta atleekas waj no jauna uslikts krusts starp kruhmeem un eegrumuschàm kapu weetam. Pateizotees draudses waditaju gahdibai, tagad schai tehwutehwu meera weetai dots zeenigaks isskats, wina peenahzigi apkopta. Usmekleta ari kahda Mihteka kapa weeta, kursch bijis Zeswaines draudsê par mahzitaju no 1760—1806. g. un uf tàs usforausts jauns koka krusts. Uf wezajeem truhdeem atkal sahk guldinat jaunus.

Ari tagadejà Zeswaines basnìza usbuhweta uf kahdas wezas, no làuschu atminas suduschas kapsehtas. Basnizai pamatus eerokot, wisgaram usraka kaulus un smilitis weetweetam bija redsamas sihlites, jadomà no sentschu rotam, wainageem. —

Leelwahrdes Labdaribas beedribâ 29. oktobrî sarihkoja „rekruschu atwadischanàs balli" ar teatri. Teatrim bija isredseta Rudolfa Blaumana luga „Pasuduschais dehls". Isrihkojums pee wisa nelabà laika un stikteem zeleem bija apmeklets bagatigi. Jawehlàs tikai kaut beedriba drihsumâ atkal pasneegtu ko lihdsigu. J. Kr.

Mihlites pagasta Muhsinu mahjàs (Widsemê), kà „W. G. A." sino, ar rosi saslimuschas un nosprahguschas 12 zuhkas. Schî slimiba Widsemê pirmo reis parahdijusees tikai 8. oktobrî.

Par Burtneeku pagasta rakstwedi, kà mums sino, eezelts bijuschais Skultes rakstwescha palihgs W. Silinsch.

No Birseneescheem (Zeswaines-Lasdones draudsê). 22. oktobra rihtâ K. mahju puiss panehmis plinti iseet uf lauku. Tam lihdsi eet ari kahda schis mahjas peedsihwotaja 9 gadus wezais dehls. Netahku no mahjas tikuscham, puischam J. Kl. zaur sawa saimneeka semi pa zeku ejot, usbruzis weetejà meschfarga dehls, Jekabs Katschewskijs, gribedams tam plinti nonemt, bet tà kà J. Kl. to nedewis, tad notikusi zihna, par kuru masais puisens pasinojis mahjas laudim. Pehdejeem zihkstonus paschulaik sasneeguscheem un pat jau uf teem eerunajamees — norihbejis schahweens, kursch J. Kl. zaur galwu isschaudamees, to uf weetas nonahwejis. Nelaimigais bija jauns zilweks. To apraud schogad prezetà seewina. Dr—.

No Stukmaneem. Schejeenes apkahrtni pahrsteidsa sawada, koti druhma notikuma wehsts. Pirmdeen, 30. okt. schejeenes Krusta lihzi dsihwojoschee Seeda puika un Bogdana 16 gadus wezà meitene pahrbrauza pahr Daugawu, sem Kursemes stahwà klints krasta usmeklet swejai nederigus kumosus. Schaî deenâ schepat tuwumâ — Sehlpili, tika noturets nedelas tirgus. Te kahdam wehrschu tirgotajam paspruka wehrsis un dodas taisni uf Daugawu. Wehrsis, jusdamees sawâ walâ, ari isleeto brihwibu, bet tam misejas par dsiti eeskatitees Daugawâ: tas kriht no stahwà krasta un par nelaimi usskrihť minetai meitenei wirsû, to uf akmineem satreekdams. . . Puika, kursch turpat raka, ari dabuja kreetnu siteenu par galwu un azi. (B. W.)

Behrsones un Lauteres pagasti saweenoti weenâ pagastâ sem nosaukuma Behrsones pagasts.

Bebrôs nelaika J. Seibota weetâ par pagasta teesas un waldes rakstwedi iswehlets lihdschinejais Mengeles skolotajs M. Springa kgs. K. J—s.

Siguldas pagasta namâ 29. oktobrî bija teatra israhde, kurai bija israudsita luga „Kasaks Dalbs". Nahkoschâ reisê, dsird, israhdischot Aspasijas dsihwibas pilno lugu „Neaissneegts mehrkis". Z.

Jurjewas uniwersitates ahrkahrtejais profesors Krajnoschens eezelts par kahrtigu profesora basnizas teesibâs. (W. W.)

Saukas Dseedaschanas beedriba, kà „D. L." sino, nodomajuse sarihkot preeksch saweem beedreem un no teem eewesteem weeseem teatra israhdi bes maksas. Israhdei nolemts Rudolfa Blaumana „Launais gars".

Jelgawâ. Wahzu Amatneeku beedribas sahlê, kà mums sino, 19. nowembrî israhdis Adolfa Allunana 4 zehleenu lugu „Pahrizibâ un nabadsibâ". Pee israhdes peedalas Adolfs Allunans un wina meita Marija Allunana jkdse un bes tam wehl wairak spehki is Rigas, kà Kasimira un Jurjana kgi, Upmalneeka kdse, Spodrites un Jautrites jkdses. Eewehrojot wairak kreetnus teatra spehkus, kà Adolfa Allunana un Kasimira kgus, Upmalneeka kdsi un Mariju Allunana jkdsi jaspreesch, ka minetâ deenâ Jelgawneekeem sagaidama reti kreetna teatra israhde. Sahkums pulkst. 1/2 7 wakarâ. Pehz teatra balle. t.

Jelgawâ zekamam Keisareenes Katrinas II. peemineklim par labu eenahkuschi 1878 rbl. 88 kap., starp kureem Leepaja ween dewuse 1000 rbl. un Jelgawa — 500 rbl. (K. G. A.)

Kurfemê 1894. gada oktobrî pehz „Kurfemes Gub. Awises" sinam, isdaritas 28 firgu sahdsibas un nosagti 48 firgi, kurpreti 1892. gadâ notikuschas 26 firgu sahdsibas un nosagti 39 firgi.

Jaunjelgawas „Sadraudsigà beedriba" noturescho swehtdeen, 12. nowembrî jautajumu isskaidroschanas wakaru. Preekschlasijums buhschot no notarija Weiklewitza kunga. Kr.

Par Saidus polizijas ahrstu eezelts Ekmanis.

No Kuldigas. Pehz ilgaka laika schejeenes Sadraudsigas beedribas teatra komisija usnehmusees sarihkot teatra israhdi. Swehtdeen, 12. nowembrî sch. g., uf muhsu pilsehtas skatuwes israhdis tulkojumu „Musikanta dseesmas", skatu luga ar dseedaschanu 5. zehleends. Lai gan luga satura sinâ naw nekahda kodoligà — naw tà sakot ideju bagata — tad tomehr ta ar saweem aisgrahbjoscheem skateem muhsu teatra publikai puslihds kà peemehrota. Kaut katris is schejeenes teatra publikas schàs pareizàs israhdes nekautretos apmeklet. Teatris sahksees pulkst. 5. p. pusd. — Talija.

Igaunijà spitaligu samehrâ esot masak nekà Widsemê un Kurfemê. Bet waj tas tik droschi ispehtits un issinats wehl jaschaubas. Igaunijâ, kà „Rev. Beob." sino, pehz sawahkàm statistiskàm sinam esot tikai 23 spitaligi.

c) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Zarskoje-Selà, kà Kreewu telegrafu agentura sino, 3. nowembrî pulksten 9 wakarâ Winas Majestate Keisareene Aleksandra Feodorowna laimigi dsemdeja meitinu, kura pee swehtas luhgschanas dabuja wahrdu Olga. Winas Majestates Augstàs Nedelneezes un Augstàs Jaunpeedsimuschàs weseliba atrodas koti apmeerinoschâ stahwokli, kà to apleezina leib-akuscheers Kraporskis, profesors Otto un leibkirurgs Hirschs.

Kronschtatê un Peterburgâ 2. nowembrî plosijusees leela wehtra un usnahkuschi pluhdi. Kugi pa ostu stipri swaiditi. Kareiwju dselszela dambis weetam isskalots. Daudz eelàs Peterburgâ uhdens bijis pusotras arschinas augstu, sirgeem wajadsejis lihds wehderam brist pa uhdeni. Pagraba dsihwokli bijuschi uhdens pilni. Saudejumi leeli.

Peterburgâ, kà „St. Pet. Ztg." pehz pilsehtas gaswas sinojumeem pawehsti, schogad bijuschi koti daudz slimibas atgadijumi. Slimnizas esot gluschi pahrpilditas slimneekeem, kuru slimnizâs esot eeweetoti kahdi 688 wairak par noteikto skaitu.

— Peterburgas dome nolehmuse, ka pahrdodamà malka nedrihkst buht ihsaka par 8 werschokeem (14 zollam). Noteikums nahks spehkâ 1896. gada 1. majâ.

— Peterburgâ 15. nowembrî wairak pilsehtu walschu aisstahwji pahrspreedis Peterburgas-Urala un Peterburgas-Murmana dselszeku buhwi.

Peterburgâ, kà „Now. Wrem." sino, gadâ sadedsinot pawisam ap 300,000 saschenu malkas un 62 milj. pudu akmenogku. Schahda malkas daudsuma eeguhschanai wajadsigs 20,000 desetinu leels mescha gabals.

— Walsts padomê wehl scha gada beigàs apspreedischot par Kreewijas Schihdu stahwokli.

Kreewijai 1896. gadâ no Turzijas nahkas kà kara atlihdsibas 1,991,962 rbl. seltâ un no Kiwas kana 150,009 rbl. seltâ.

Tautas apgaismoschanas ministrijas 1896. g. budschets sekoschs: preeksch uniwersitatem — 3,800,797 rbl., gimnasijam un zitàm widejàm mahzibas eestahdem — 6,154,001 rbl., ruhpneezibas skolam un zitàm tamlihdsigàm eestahdem — 2,470,710 rbl., aprinku un pilsehtu skolam — 1,864,582 rbl., draudses un elementarskolam 374,724 rbl., tautas skolam — 2,375,520 rbl., skolotaju instituteem, seminareem un zitàm tamlihdsigàm mahzibas eestahdem — 1,240,458 rbl. un sewischkàm mahzibas eestahdem — 1,440,388 rbl.

Peterburgâ 1. nowembrî muischneeku agrarbankas premiju aisnehmuma 12. isloses jumâ winnesti krita uf sekoscheem numureem:

200,000	rbl. uf ser.	3,081	Nr. 25
75,000	„ „ „	10,325	„ 39
40,000	„ „ „	8,599	„ 32
25,000	„ „ „	11,188	„ 47

3 winnesti à 10,000 rbl. uf ser. 169 Nr. 26, ser. 3686 Nr. 17, ser. 14,792 Nr. 11.

5 winnesti à 8000 rbl. uf ser. 1172 Nr. 32, ser. 2305 Nr. 23, ser. 2433 Nr. 46, ser. 9590 Nr. 36, ser. 11,765 Nr. 48.

8 winnesti à 5000 rbl. uf ser. 2075 Nr. 18, ser. 4513 Nr. 7, ser. 6595 Nr. 6, ser. 8,058 Nr. 8, ser. 9191 Nr. 39, ser. 10,443 Nr. 17, ser. 10,679 Nr. 22, ser. 14,339 Nr. 13.

20 winnesti à 1000 rbl. uf ser. 1969 Nr. 5, ser. 2743 Nr. 47, ser. 2970 Nr. 3, ser. 3530 Nr. 11, ser. 3584 Nr. 19, ser. 3959 Nr. 41, ser. 4079 Nr. 10, ser. 4819 Nr. 10, ser. 6030 Nr. 22, ser. 7830 Nr. 35, ser. 7864 Nr. 34, ser. 8961 Nr. 29, ser. 9339 Nr. 32, ser. 11,413 Nr. 38, ser. 11,594 Nr. 25, ser. 11,837 Nr. 43, ser. 13,660 Nr. 43, ser. 14,018 Nr. 41, ser. 14,886 Nr. 43, ser. 15,295 Nr. 37.

260 winesti à 500 rbl. uf

Ser. Nr.	Ser. Nr.	Ser. Nr.	Ser. Nr.	Ser. Nr.	Ser. Nr.
70 8	2620 6	5188 11	7522 8	10123 38	13016 32
117 23	2644 25	5324 28	7758 4	10308 9	13024 23
231 16	2773 13	5365 49	7810 26	10316 28	13120 2
368 10	2811 6	5367 11	7911 1	10406 31	13131 43
431 14	2853 4	5634 49	7921 14	10498 40	13157 47
499 21	2853 25	5645 33	7982 28	10658 47	13176 9
502 26	2888 36	5764 44	8103 27	10666 44	13199 19
512 38	2928 40	5772 31	8118 39	10754 23	13297 10
569 24	2933 14	5813 47	8163 14	10831 35	13336 16
725 16	2971 49	5830 25	8257 10	11064 12	13371 2
756 7	3016 15	5840 9	8454 5	11068 18	13412 5
777 29	3074 7	5974 25	8567 3	11073 26	13563 9
804 46	3125 13	6000 23	8778 2	11153 44	13581 11
820 17	3177 44	6133 47	8780 47	11154 13	13624 48
822 14	3271 19	6204 5	8800 39	11185 13	13823 47
880 2	3285 48	6252 49	8855 40	11312 14	13951 18
1262 36	3326 17	6275 2	8908 30	11409 11	14035 23
1291 38	3374 49	6283 16	8929 20	11620 29	14096 20
1415 47	3384 44	6317 2	9035 31	11663 3	14260 48
1446 43	3393 45	6318 27	9065 36	11691 38	14291 8
1509 45	3580 18	6403 35	9165 37	11782 20	14374 13
1514 22	3693 25	6425 1	9234 46	11805 31	14392 17
1519 30	3774 42	6495 28	9252 38	11862 34	14617 4
1662 16	3821 24	6522 2	9352 13	11887 26	14657 2
1668 9	4028 5	6566 48	9382 9	11999 43	14820 22
1702 19	4060 50	6671 28	9502 45	12013 29	14938 39
1725 14	4271 11	6717 5	9509 43	12117 22	15018 17
1774 20	4288 23	6782 39	9557 3	12334 4	15070 14
1798 12	4290 7	6829 3	9596 17	12421 12	15105 21
1885 7	4336 17	6857 31	9614 19	12487 12	15185 8
1942 38	4444 7	6865 20	9638 9	12513 28	15263 10
2068 36	4496 28	6959 2	9686 26	12529 9	15307 46
2123 2	4588 4	6981 43	9724 1	12603 43	15467 47
2190 31	4593 19	7005 15	9737 7	12647 40	15517 26
2273 50	4610 10	7027 18	9784 16	12689 3	15522 50
2306 38	4634 17	7152 17	9806 19	12741 38	15562 40
2306 46	4711 20	7185 19	9811 1	12749 26	15624 28
2359 4	4800 4	7249 16	9865 20	12749 36	15849 15
2381 17	4849 22	7264 22	9909 42	12754 43	15882 39
2407 24	4947 45	7298 15	9960 41	12799 46	15977 47
2433 30	4981 31	7385 49	10099 47	12808 49	
2440 36	5039 25	7461 15	10099 48	12814 27	
2462 34	5168 20	7489 22	10116 4	12897 48	
2498 22	5184 46	7511 37	10117 48	12951 23	

No Nischni-Nowgorodas sino, ka kugneeziba pa Wolgas un Okas upem — eestahjuschàs sala dehi — apstahjusees. Kahdi 500 aiszelotaji, kuri gribejuschi dotees uf Kasanu newarejuschi aiszelot un teem tapehz seema buhschot japawada Nischni-Nowgorodâ.

Par Kersonas gubernas pahrdalischanu ispaustàs sinas, kà Kreewu awises tagad sino, esot nepamatotas, jo ne Kersonas gubernas kanzelejâ ne ari gubernas semstes waldê no tahda nodoma neka nesinot.

Tscherdinskas aprinkî (Permas gubernâ), kà „Ned." sino, breesmigi isplatijusees azu slimiba — trakoms, ar kuru jau saslimuse wairak kà puse no wiseem eedsihwotajeem. Saslimuscheem sahkumâ uspamst azu plakstini, wehlak azis eesahk puhschnot un galu galâ paleek neredsigas. Eedsihwotaji minetâ aprinkî dsihwo loti netihri, seepes wineem waj gluschi nepasihstamas, par dweeleem teem noder wezas lupatas. Nati wineem tàpat waj gluschi nepasihstami. Pat wasarâ leetojot ragawas. Gaismu, gaismu!

No Saratowas lihds Kaspijas eserim, kà „Sar. List." sino, 21. oktobrî plosijusees leela wehtra, kura pastrahdajuse breesmigus posta darbus, apgahsdama sehtas un telegrafa stabus, ispostidama seena schkuhnus un zitas ehkas, ustreekdama daschus kugus uz sehkla, noraudama pat kahdam pretschu wilzeenam 25 wagonus un tos dsihdama uz staziju atpakal u. t. t.

Noworosiskas profesoram N. D. Piltschikowam isdewees scha gada maja mehnesî pa pehrkona laiku nofotografet sibini. Tadehl ka schahdas fotografijas wareetu buht noderigas pee atmosferas elektrizitates studijom, tad Noworosiskas augstskola wisàm Kreewu augstskolam peesuhtijusi pa trim eksemplareem no schîm fotografijam. (Kark. Gub. Aw.)

Kaukasijas kalnajôs bijuschi leeli leetus gahseeni. Upes stipri pahrpluhduschas. Braukschana starp Batumu, Poti un Tislisu aptureta. Wairak sahdschas aisnestas. Kahda Gora pilsehtas daka atrodas sem uhdens.

No Batumas. Rionas un Tschorochas upes stipri pahrpluhduschas. Izzehluschees leeli pluhdi. Nopostiti wairak zeemi un sabojati lauki un dahrsi. Pluhdi aisskalojuschi ari Batumas lopu kautuwi.

Karsê nakti no 12. uz 13. oktobri pamanita semestrihzeschana. Pirmais spehzigakais bet ihsakais gruhdeens bijis ap pulksten 1 un 8 minutem naktî; daudz eedsihwotaji ustruhkuschees no meega un lehkuschi iz gultam. Abi nahkoschee, eewehrojami wahjakee gruhdeeni bijuschi ap pulksten 1 un 30 minutem un ap pulksten 2 un 10 min. naktî. (Kars.)

Iz Warschawas raksta awisei „Now.", ka tureenes teatra aprindâs daudz runajot par kahdu Warschawas Leelà teatra baleta danzotaju, kura eestahjotees klosterî. Kà dsirdams, tad wina par baletu danzotaju nebijusi aiz mahksilas mihlestibas, bet tikusi no apstahkleem speesta, jo gribejusi nedseedinajamai slimai mahsai nopelnit usturas lihdsekus. Mahsa nesen nomirusi un danzotaja tuhlin atstahjusees no baleta, lai dotos klosterî. Wina jau aizsetojusi uz Krakawu. (Pet. Wed.)

No Petrosawodskas. Pee Klimezkas salas, kà telegrafs sino, swejneeki nesen atrada 22 gadus wezu semneeku, kursch pee kahda bojâ gahjuscha tuga wraka bija peesseets un bija tà 11 deenas no wehtras dsenats pa Onega eseru. Nelaimigais gan wehl bija dsihws, bet tam wajadseja nonemt abas kahjas.

Iz Lodzes raksta awisei „Now.", ka tur loti daudz runajot par schahdu romantisku atgadijumu. Preeksch dascheem gadeem kahdas weetejàs fabrikas komisionars, fabrikas usdewumâ, dewees uz Turziju un panehmis lihdz ari sawu jauno, skaisto seewu. Drihz pehz nonahkschanas Konstantinopolê komisionars nomiris. Pa apbedischanas laiku kahds augsts Turku eerednis zentees jaunai atraitei buht palihdsigs. Winsch eemihlejis jauno seewu un ari wina pret sawu zeenitaju nepalikuši weenaldsiga. Drihz ween skaistule atradusees Turku eeredna haremâ. Wina pratusi sawu pawehlneeku tà apburt, ka tas nolehmis winu prezet un scha gada sahkumâ to ari isdarijis. Bet septembri Turks peepeschi nomiris. Pehz tur pastahwoscheem likumeem jaunajai seewai mantoschanas zelâ wajadsejis pahreet nelaika wihra brahla ihpaschumâ, kà weenkahrschai harema eemihlneezei. Atraitne ar to nebijusi meerâ un kad winu labpraht neatlaiduschi, tad wina isbehgusi un peepeschi eeradusees Lodzê.

Taganrogâ Karolewa weesnizas eemihtneeki 20. oktobra wakarâ tika istrauzeti zaur tschetreem schahweeneem, kuri norihbejuschi kahdâ istabâ, kurâ eeejot laudis redsejuschi, ka uz grihdas walstas asinim pahrpluhdis wihreetis un pee galda, labâ rokâ atspreedusees kahda seeweete, galwu nokahrusi kà snausdama. Seeweetei schahwees eegahjis deninâ un ta bijusi uz pehdam beigta, turpretî wihreetim weens schahweens bijis eegahjis wehderâ un diwi gihmja apakschejâ galâ. Atrastas diwas wehstules: weenu bijusi rakstijusi seeweete saweem peederigeem uz Rostowu Kreewu walodâ, otru paschslepkawa sawam brahlim Polu walodâ. Wehstulês abi luhguschi, lai winu nahwes dehl neweenu neapgruhtinajot un isskaidrojuschi, ka wini pehz paschu wehleschanàs un sawstarpigas weenoschanàs miruschi. Wihreetis, kà „Priaf. Krai" sino, bijis 43 gadus wezais Nikards Iwanowitschs Naruschewskis, kursch deenejis uz Wladikaukasa dselszeka un nogalinatâ wina 35 gadus wezà seewa Marija Potapowa. (Graschd.)

Sibirijas dselszeka buhwes komitejas leetu pahrwaldischanu, kà „R. Tgbl." sino, usnemschotees pats zeku ministris Chilkows.

No Rigas.

Pahrdaugawas Sadraudsibas beedribà (Altonawâ), swehtdeen, 5. nowembrî, israhdija Hermona Sudermana lugu „Gods". Israhde bija ihsti labi apmekleta.

Muhsu teatra tehws Adolfs Allunans, kà mums sino, 12. nowembrî weesoschotees uz Zeribas beedribas skatuwes, kur israhdischot dseedaschanas lugu „Preeksâ un behdâs". Schoreis Ridsineekeem atkal sagaidamas jaunas kuplejas, kurâs graisischot daschadas sadsihwes launàs parahdibas. Wezà Adolfa kuplejas publikai alasch bijuschas mihlsch zeema kukulis. Zeresim, ka tas ari tà buhs schoreis.

Par Rigas pilsehtas bankas direktoru eezelts Pleskawas bankas Jurjewas filiales weikalwedis Gustaws Anders. (D.-Ztg.)

Pasihstamâ A. Wolffschmidta firma 6. nowembrî noswineja 50 gadu pastahweschanas swehtkus. Fabrikas strahdneeki uz weikala dibinataja, isgahjuschâ wasarâ 14. julijâ miruschà A. Wolfschmidta kapu nolika skaistu wainagu. A. Wolfschmidta fabrikâ strahdà pawisam ap 300 personas. — Apsweizinajumi jubilejas deenâ cenahluschi leelâ daudzumâ.

Literarisskàs pilsonu sabeedribas lauschu kehkis, kursch dibinats 1870. gada 15. nowembrî, swineschot scha gada 15. nowembrî 25 gadu pastahwibas swehtkus.

Nelaika teesleetu ministra N. A. Manaseina portresas leelakâ wairumâ atsuhtitas uz Rigu pahrdoschanai. Winas maksà 15 un 30 kap. gabalâ. Eenahkusê nauda nahk par labu Rigas nabageem.

Igaunu dseedaschanas beedribas „Imanta" behru kases statutus eekschleetu ministris apstiprinajis. (W. W.)

Laikrakstu peenahkums tatschu katrreiz aisstahwet pateesibu un zenstees ari apspreest pat pretineeka darbus pareizi un pehz sirdsapsinas. Bet waj muhsu Latweeschu prese tà isturas? Ai, deemschehl ne! — Te atkal kahds tahds peemehrs:

„Baltijas Wehstnesis" sawâ 229. numurâ raksta: „No Weetalweescheem. „Deenas Lapas" 220. numurâ kahds Puhlinsch raksta tihri saltu nepateesibu, ka 10. septembra garigais konzerts Weetalwas basnizâ bijis tik leelisski apmeklets topehz, ka konzerts bijis isssludinats „Deen. Lapâ". Ka „Deenas Lapa" schahdu sinojumu usnehmusi sawâs slejâs, tas drusku par daudz. „D. L." tatschu sinaja un winai bija jasina, ka minetais konzerts nemas nawa tizis winâ issludinats."

„Deenas Lapa" tam atbild: Nabaga „Baltijas Wehstnescha" lasitajeem bija gribot negribot jatiz schai sinai, kuru „B. W." wineem pasneedsa ar tahdu leelisku moralisku saschutumu par „Deenas Lapas" nekreeino „tihri salto nepateesibu". Bet ko nu teiks tee paschi „B. W." lasitaji un kas ir jasaka katram godigam zilwekam, kad „Deenas Lapas" 200. un 201. numurôs lasa sekoscho sludinajumu:

Weetalwas basnizâ. Swehtdeen, septembra 10. d. 1895. g.: Garigs konzerts, isrihkots no E. Eidut jkdses ar eezeenitàs mahtslineezes Brauer kdses un baritona solista Kaktina kga laipnu peedalischanos. Sahkums plkst. 3 pehz pusd. Tuwakas sinas programâs.

Mehs no sawas puses waram peesihmet, ka „Deenas Lapâ" pateesi atrodas tahds sludinajums. Ari „Tehwija" bija to nodrukajuse.

Eduarda Brunsa papiru fabriku Widsemes gubernators atkahwis turpmak turet nelaika Eduarda Brunsa nepilngadejam dehlam Eduardam Brunsam — sem firmas „Eduards Brunss un beedri". (W. G. A.)

Paschslepkawibas mehginajums. Leischu eelâ Nr. 2 dsihwojoschà semneeze Josefa Wolodka, gribedama nogalinatees, 30. oktobrî pee uhdens wada eelehza Daugawâ. Semneeks Peters Spiredsenoks to redseja un winu iswilka is uhdens. Eemesslis paschslepkawibas mehginajumam bijis winas dehla palaidnigà dsihwe un nezilwezigà istureschanàs pret mahti. Izmekleschana ussahkta.

Nelaimes atgadijumi. 31. oktobrî 22 gadus wezais skahrdneeks Wladimirs Birns no jaunbuhwejamàs pilsehtas lopu kautuwes otrà stahwa nokrita un wisu kermenu tà sadaudsija, ka bija janoweds uz slimnizu.

— 2. nowembrî 15 gadus wezà Anna Borchardt „Prowodnika" fabrikâ, pee wehrpjamàs maschinas strahdadama, eegruhda weenu roku kemratâ un eewainoja trihs pirkstus. Eewainoto noweda uz slimnizu.

Sahdsiba. Bauskas pilsons Adolfs Jonas sinoja polizijai, ka 28. oktobrî is wina neaisslehgta dsihwokla Grehzinceku eelâ Nr. 12, issagts selta damu pulkstens ar kehdi, apmehram 100 rbl. wehrtibâ.

Paschslepkawiba. 1. nowembrî Marijas eelâ Nr. 49 wahjprahtigais, 62 gadus wezais Pruhsijas pawalstineeks Emils Menzers sew ar nasi eewainoja kruhtis un roku, kadehl tas bija janoweds uz slimnizu bet zelâ uz tureeni tas nomira.

Peepeschas nahwes atgadijumi. 3. nowembrî Sadownikowa eelâ Nr. 4 dsihwojoschà, 40 gadus wezà semneeze Elisabete Klawin peepeschi nomira. Lihki nodewa sekzijas nodakai.

— Tai paschâ deenâ Wisuswehtâ basnizâ, pa laulaschanas laiku, peepeschi nomira Sadownikowa nabagu noma eemihtneeze, 55 gadus wezà Pelageja Kusmina. Nahwe zehlusees zaur sirdstreeku. (R. P. P. A.)

Teesu leetu nodaļa.

Romans iz ikdeenischkigàs dsihwes. 31. oktobrî schinî gadâ Rigas apgabalteesas 2. kriminal-nodalas preekschâ Jurjewâ stahweja „eemihlejees" pahrits un sagaidija teesas spreedumu par sawu mihlestibas kaislibâ isdarito nedarbu. Tà kà schî leeta ir sawâ sinâ deesgan interesanta, tad zeru, ka zeen. lasitaji labpraht atlaus, ka wineem leetas apstahkkus, kuri smelti is pee atklahtàm durwim nolasita apwainoschanas akta, sche ihsumâ atstahstu.

Kohds Jwans Kusowskis nowembra mehnesî 1894. g. tika pahrzelts uz Ringeni, uz kureeni winsch ar sawu seewu Olgu Kusowsku un ar wisu mahjas buhschanu wehl tai paschâ nowembra mehnesî pahrkrawajàs. Jaunce atnahzeji wehl nebija ne nedeku nodsihwojuschi Ringenê, kad jau wisi winu kaimini bija nowehrojuschi, ka starp laulatu pahri, Kusowskeem, newalda nekahda dedsiga mihlestiba, jo gandrihz ne deena nepagahja, kad wini nebruhu sawâ starpâ bahruschees, reisam pat pluhkuschees. Un pateesi, kà wehlak israhdijàs, Kusowsku 10 gadus ilgà kopdsihwe nerahdija nekahdu eepreezinoschu gimenes bildi: Jwans Kusowskis pee katra isdewiga brihscha, un schahdu brihschu bija ne masums, mihleja eemest un pilnâ duhschâ buhdams nehmàs seewu „mahzit" gan tikai ar wahrdeem, gan ari ar duhrem, Olga Kusowska turpreti atkal no schahdas „mahzischanas" mihlestibâ pret wihru nepeenehmàs, atbildeja ne wisai laipni uz wihra pamahzischanas wahrdeem un wairak eewehroja apkahrtejos jaunos laudis nekà mahjas saimneezibu. Tà starp zitu jau Sadokülâ dsihwodama Olga Kusowska eepasinàs ar kahdu jaunu zilweku — kaleju Ansi Kabeli un neilgâ laikâ winâ eemihlejàs ar wisu seeweschu dedsibu; ari Kabels no sawas puses atbildeja Kusowskai ar tohdu pat mihlestibu. Tikko bija winu draudsiba eeiznojusees, te Kusowskis tika pahrzelts uz Ringeni, kadehl Olga Kusowska, negribedama no sawa sirds drauga schkirtees, eepasihstinaja winu ar sawu wihru un leetu prata tiktahl eegrosit, ka pehdejais apsolija ari preeksch Kabela Ringenê weetu isgahdat. No Ringenes Olga Kusowska rakstija deesgan beeschi Kabelam wehstules un usstahjàs lai winsch ari pahreet uz Ringeni dsihwot, bet kad Kabels tomehr wehl kawejàs pahrkrawatees, tad Kusowska atgahdinaja sawam wihram, lai ispildot Kabelam doto apsolijumu un lai apskatotees pehz kahdas weetas preeksch wina. Paklausidams seewas pastahwigàm usstahschanam Kusowskis noraksstija Kabelam wehstuli, kurâ pasinoja, ka warot braukt tuhlin uz Ringeni, jo warbuht isdaschotees darbu dabut kahda tirgotaja jaunbuhwetâ smehdê, pee kom wehl peesolija Kabelam pee sewis korteli, kamehr buhschot darbu dabujis. Nekas newareja Kabelam wairak pa prahtam buht, kà schahda peedahwaschana, kadehl winsch ari wairs ar pahrkrawaschanos nekawejàs un kahdas 2 nedelas preeksch seemas swehtkeem eeradàs Ringenê un apmetàs pee Kusowska korteli. Nebija ari nezik ilgi pehz Kabela pahrnahkschanas Ringenê, kad jau wisa apkahrtne runaja par wina tuwo draudsibu ar Olgu Kusowsku, tikai pats Kusowskis no ta neko nemanija, turpreti winsch wehl eedraudsejàs ar Kabelu. Schahda treschas personas eemaisischanàs Kusowsku familijas dsihwi, kà protams, newareja labot, Olga Kusowska tikai ar reebumu noskatijàs uz wihru un pehdejais atkal jo deenas jo wairak padewàs dserschanai. Kildas un pluhkschanàs atkahrtojàs pa wairakàm reisem deenâ, pee kam Kabels arween spehleja apmeerinataja un salihdsinataja lomu. Schahda dsihwe Olgai Kusowskai tapa nepanesama un wina nodomaja, lai noteek kas notikdams, no nemihlotà wihra atswabinatees. Sawu nodomu wina isteiza Kabelam, kursch no eesahkuma gan sairuhkàs, bet wehlak ari pats schahdam nodomam peebeedrojàs. Papreeksch wini nospreeda Kusowsku nogiftet, kadehl Kabels aisbrauza uz Jurjewu un ar kahda ahrsta kutscheera peepalihdsibu eegahdajàs „fosfora mihklu", kuru wini wehlak mehginaja Kusowskam eedot ar zeptu gaku. Tomehr winu nodoms neisdewàs, Kusowskis sagifstetàs kotletes neehda un Kabels winas eesweeda atejamâ weetâ. Redsedami ka ar giftschonu neisdodas Olga Kusowska ar Kabelu nospreeda, ka Jwans Kusowskis janoschauj, kadehl pehdejais eegahdajàs bisi un nogaidija isdewigu brihdi, kad sawu nodomu isdarit. Tahds isdewigs brihdis likàs buht peenahzis 26. martâ sch. g. Minetàs deenas wakarâ Kusowskis ispehleja papreeksch kahrtis ar Kabelu, pehz tam winsch panehma tinti un papiru un sahka wehstuli rakstit, kamehr Kabels isgahja laukâ, teikdams, ka eeschot tehjnaschinu usiikt. Olga Kusowskaja ari sehdeja pee ta pascha galda, pee kura Kusowskis rakstija wehstuli un labi sinadama,

kas notiks, peewilka uf galda stahwoscho lampu uf sawu pusi, lai wihra figura no loga buhtu skaidri redsama. Nebija ari ne desmit minutes pagahjuschas no ta laika, kamehr Kabels bija isgahjis ahrâ, kad uf pagalma kaut kas lehnam noknikscheja un drihsi pehz tam turpat norihbeja schahweens. Reisâ ar schahweenu nokkaneja logu ruhtis un Jwans Kusowskis, kursch bija gribejis truhktees no krehsla augschâ, pehz pascha isteikumeem sajuta galwâ karstumu un eekrita atpakal krehslâ. Drihsi pehz tam eeskrehja ari Kabels istabâ un palihdseja Kusowskam, kuram no galwas un gihmja asinis tezeja, gultâ tikt. Kà wehlak israhdijàs, tad no schahweena Kusowskis bija kreisajâ waigâ, kaulâ un kreisajôs sahnôs, pawisam kahdâs 10 weetâs, no skrotem eewainots tizis, tomehr neweens no scheem eewainojumeem, par laimi, nebija wisai wahrigs. Palihdsejis Kusowskam gultâ tikt Kabels labu laiku skraibija apjuzis pa istabu, nesinadams ko eesahkt, kamehr beidsot uf Kusowska wairakreisigu luhgumu gahja par wisu scho notikumu pasinot Ernizam, kursch atkal atgadijumu tuhlin pasinoja weetejam pagasta wezakà palihgam Täkam, kursch bes kaweschanàs eeradàs notikuma weetâ. Pagasta wezakà palihgs, labi sinadams un pasihdams Kusowsku laulibas dsihwi, kà ari to, kahdu weetu winu kopdsihwê eenem Ansis Kabels, abus samihlejuschos, Olgu Kusowsku un Kabeli, tuhlin apzeetinaja. Par notikuma zehloni un apstahkleem isprasiti Olga Kusowska un Kabels no eesahkuma leedsàs, uf wiseem jautajumeem atbildedami, ka neka nesinot, bet kad wehlak uf notikuma weetu atbrauza aprinka preekschneeks barons Maidels, tad wini atsinàs pehdejam, ka slepkawibas mehginajumu isdarijuschi pehz eepreekschejas kopigas norunas. Tàpat ari no ismekleschanas teesnescha isklausiti Olga Kusowskaja un Kabels sawu wainu atsina un augschâ aprakstitos leetas apstahkius par pateeseem apstiprinaja.

Pee leetas isteesaschanas abi apwainojamee luhdsa, lai wineem atlaujot sawus isteikumus dot pee aistaisitàm teesas sahles durwim, ko wineem teesa ari atlahwa. Pehz samehrâ ne wisai ilgas apspreeschanas atskaneja pee walejàm durwim sludinatais teesas spreedums: Olga Kusowska, 28 gadus weza, un pee Jurjewas aprinka, Purmanes pagasta, peederigais Ansis Kabels, 24 gadus wezs, pehz wisu kahrtas teesibu atnemschanas, nododami Sibirijâ pee spaidu darbeem — Kusowska uf 6 gadeem un Kabels uf 4 gadeem, pee kam pehz iszeesta soda wineem wisu muhschu japaleek uf dsihwi Sibirijâ. A.

Kugneeziba.

Sinas par Latweeschu kugeem. Anna Scharlotte, kapt. Sirnis, no Limhamn braukdams, nonahzis Leepajâ. Andreas, kapt. Trepinsch, zelâ no Leepajas uf Nykoebingu. Emma, kapt. Augusts, 23. sept. no Rigas iseedams, 24. okt. sasneedsis Dundee. August, kapt. Millers, no Wentspils eedams 22. okt. nonahzis Bonesâ. Geschw. Damkaln, kapt. Gulbis 24. okt. atstahjis Whitby, uf Shields dodamees. Berthold, kapt. Laiwinsch 25. okt. nonahzis Bideforda. August Julius, kapt. Kwells, 26. okt. atstahjis Gooli, uf Malme dodamees. Lembit, kapt. Birks, no Kronschtates braukdams, 20. okt. sasneedsis Portsmouthu. Wentspilneeks Concordia 26. okt. metis enkuru uf Elseneres reida. Golgatha, kapt. Kalninsch 1. now. isgahjis no Dieppes uf Rigu. Livia, kapt. Wihtolinsch, 22. okt. isgahjis no Altonas uf Angliju. Kursemneeks, kapt. Muzneeks, 2 okt. Southamptonu atstahdams, 18. okt. nonahzis Gibraltarâ. Johannes, kapt. Reinwalds, 11. okt. no Rigas iseedams, 23. okt. gahjis Elsenerei garam. Lennok, kapt. Mikelmans, 21. okt. usnehmis zelu no Newportas uf Guadeloupi (W.-Indijâ). Uranus, kapt. Lauters, no Kronschtates eedams, 23. okt. sasneedsis Dundee. Berthold, kapt. Laiwinsch, 2. okt. Arkangelsku atstahdams un uf Bid-fordu sehgeledams, zelâ saudejis kahdu daku no deklahdina un 19. okt. nonahzis Appledorê. Riga, kapt. Muskars, no Stettinas uf Wilmingtonu braukdams, usrunats Seemeljuhrâ pee 55° N. platuma un 3½° O. garuma. Austra, kapt. Lasis, no Fowey sehgeledams, 27. okt. nonahzis Swinemindê. Jupiter, kapt. Krautmans, no Halifax 13. sept. iseedams, 26. okt. sasneedsis Plymouthu. Equator, kapt. Sakne, eenem Cardiffâ lahdinu uf Maceio (Brasilijâ). Abraam, kapt. Otmans, nenahk uz Rigu, kà senak sinots, bet eenem Cardiffâ lahdinu uf La Guayru. Capella, kapt. P. Kröger, 1. okt. no Rigas isbraukdams, 28. okt. nonahzis Queenstownâ. Noas, kapt. Legsdinsch 25. okt. bijis gataws usnemt zelu no Newport Mon uf Laguna de Terminos (Meksikâ). Andreas Weide, kapt. Weide, eenem Cardiffâ lahdinu uf Bahia (Amerikâ). Carl, kapt. Salinsch, no 21. okt. zelâ no Fraserbourgh uf Leepaju. Mars, kapt. Breinkopfs, 23. okt. isgahjis no Grangemouthas uf Colbergu. Anna Ottilie, kapt. Tomals, 21. oktobrî posts no Grangemouthas uf Colbergu. Europa, kapt. Reinwalds, no Methiles braukdams, 27. okt. nonahzis Colbergâ, un Ernst David, kapt. Grehwe, taî paschâ deenâ isgahjis no Colbergas uf Wentspili. Otto von Salis, kapt. Teizits, kursch bija 16. okt. isgahjis no Kronschtates uf Papenburgu, bet no juhras atgreesees atpakal, 25. okt. atstahjis Kronschtati. Venus, kapt. Baumans, 20. sept. Rigu atstahdams, 25. okt. eegadjis Grangemouthâ. Martin Eduard, kapt. Mahlders, 19. okt. isgahjis no Pooles un 26. okt. sasneedsis Middlesbro. Tantivy, kapt. Mikelsons, kursch no Rigas braukdams saudejis dalu no deklahdina, 23. okt. sahzis eeksch Wexfordas isdot lahdinu, kas it stipri maitajees. Berta Alvine, kapt. Martinsons, 30. okt. nonahzis Helsingborgâ, no kureenes nahks uf Rigu. Emma, kapt. Ösis, 27. okt. atstahjis Wisbeach, nahkdams uf Rigu, un Matheus, kapt. Kugeneeks, no 24. okt. zelâ no Lisabones uf Rigu. Masirbe, kapt. Jordans, 31. okt. bijis gataws iseet no Harburgas uf Newcastli ar salpetera sahls atkritumu lahdinu. (B. W.)

No ahrsemem.

Austro-Ungarija. Wihnê lauschu prahti stipri ustraukti. Par Wihnes birgermeisteru tika eewehlets pasihstamais antisemitu partijas (Schihdu pretineeku) lozeklis Ligers. Waldiba Ligeru neapstiprinaja. Tagad nu Ligers atkal pa otram lahgam eewehlets. Tam nodotas 92 balsis, kamehr zitas — 42 sihmes nodotas gluschi tukschas. Ligers eewehleschanu peenehma, bet walsts preekschstahwis to dsirdedams sapulzi weenkahrschi slehdsa. Kas notiks? Par to daudsi lausa galwas. Ligers tatschu gluschi likumigi eewehlets.

Anglija. Tomsona kugu buhwetawa — eewehrojot kritisko stahwokli Turzijâ — dabujuse pawehli pasteigtees ar kara kugu buhweschanu. — Kahdai eewehrojamai Wahzu awisei „Frankfurter Zeitung" peesuhtits kahds raksts par Anglu trona kahrtibu. Rakstâ aisrahdits, ka Anglijas likumôs par trona mantoschanas kahrtibu ne-esot nebuht sazits ka wihreescheem preekschteesiba uf troni un tapehz ari seeweetem trona mantoschanas sinâ esot tahdas pat teesibas uf troni kà wihreescheem. Un taisni seeweetes — waldneezes Anglijâ, kà peemehram Elisabete bijuschas jo kreetnas. To eewehrojot Wahzu keisara Wilauma II. mahtei, bijuschai Wahzu keisareenei Friedrich kà Anglu karaleenes wezakam behrnam (dsimuse 1840. gadâ) esot leelakas teesibas uf Anglu troni, nekà Wales prinzim, kursch dsimis 1841. gadâ. Tà kà nu tagadejais Wahzu keisars atkal esot Anglu karaleenes wezakà behrna keisareenes Friedrich wezakais dehls, tad pat wehl waretot notikt, ka Anglija un Wahzija waretu nahkt sem weena weeniga waldneeka — tagadejà Wahzu keisara waldibas. Bet tahdas domas nu gan ir tik fantasija, jo lepnee Angli to nemuhscham nepeelaistu.

Portugalijai peederigâ 73 kwadrat-juhdses leelajâ semes gabalâ „Goa" walstinâ, kura atrodas Preeksch-Indijâ, iszehlees dumpis. Dampineekeem esot ap 10,000 apbrunotu wihru. Portugalijai nahkschotees gruhti apspeest dumpi. Wina uf Goa jau aissuhtijuse dumpa apspeeschanai wairak kara kugus.

Turzija. Apstahkli Turzijâ koti bihstami. Jaunturku kustiba peenemas. Nemeeri un asinsisleeschana turpinas. Laikraksti un telegrafs pastahwigi sino par jaunàm sadurschanam starp Turkeem un kristigeem. Wairak Eiropas walstis, kà Anglija, Franzija, Italija, Austro-Ungarija un zitas sagatawojas uf kara kugu demonstraziju pret Turziju. Un pat masàs Rumanijas kara kugi dabujuschi pawehli buht gataweem. Apstahkli Mas-Asijâ, kà telegrafs sino, esot bihstami. Kahds Turku bataljons Zeitunâ pat padewees Armenu dumpineekeem, kuri eeguwuschi kara eerotschus un eenehmuschi Turku kasarmas. Wiss apgabals starp Karatrisaru un Eifratu ispostits un tur draud iszeltees bads. — Wispahrejais eespaids ir tahds, ka wajadsiga Eiropas eejaukschanàs, jo Turku eestahdes wairs nespehj aiskawet breesmu darbus un kristigo wajaschanas. Bet tomehr neskatotees uf wisàm negehlibam Turzijâ Eiropas leelwalstis raudsis usturet meeru un glabht Turziju. Waj tas tomehr isdosees, zits jautajums.

Greekija. Katunâ (Akarnanijâ) bijuse stipra semes trihzeschana.

Melnkalne. Ari masà Melnkalne duhschigi ween brunojas, lai buhtu gatawa, kad tas wajadsigs. Melnkalne arween ar ustizibu skatas uf Kreewiju, kuras Waldneeks, Deewa meerâ dusoschais Keisars Aleksanders III. Melnkalnes knasu pat nosauza par sawu weenigo ustizigo draugu. Tapehz tad ari leelâ Kreewija sawai masajai draudsenei materialâ sinâ peepalihds brunotees, jo brunoschanàs maksâ daudz naudas un naudas Melnkalnei koti mas. Ne welti winai dots wahrds Melnkalne. Ta ir neaugliga kalnaina semite. Melnkalnê nesen atwehra pirmo kara skolu. Pee atklahschanas pats knass tureja garaku runu, kurâ tas, kà „Waldibas Wehstnesis" 236. numurâ raksta, aisrahdijis, ka tik ar warenàs Kreewijas materialu palihdsibu Melnkalne warejuse atklaht kara skolu un ari tik pateizotees Kreewijas dahwinajumeem usglabajotees 40 milj. patronu un armija apgahdata teizamàm plintem un leelgabaleem.

Kina. No Schangajas telegrafs sino, ka kara spehka medejs kugis „Kungstajs" ussprahdsis gaisâ. 600 saldati dabajuschi galu.

Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju waldiba, kà telegrafs sino, nosuhtijuse admirali Selfeidschu ar kara kugi „Marblehead" uf Turku uhdeneem.

Tirgus sinas.

Rigâ, 6. nowembrî 1895. g.

Rigas labibas tirgû manams gurdenums. Tirdsneeziba schogad kà negrib tà negrib usplaukt. Leekas winu it kà kahds leetuwens nosneesham. Pasaules tirgû schimbrihscham wispahri sajuhtama pamasa zenu slihdeschana uf leju. Eemesli schahdai parahdibai daschadi: 1) Seemel-Amerikani un Kreewi parahdijàs pasaules tirgû ar leeleem labibas krahjumeem; 2) labas sinas par rudens sehjumu labo stahwokli un 3) sinas, ka Argentinâ zeribas uf wideju plauju dibinatas; agrak par Argentinas lauku stahwokli nahza pasliktas sinas, bet labibas lauku stahwoklis labojàs un sinas par to peepalihseja nosneest zenas. Tomehr par leelaku zenu krischanu baiditees schimbrihscham naw gluschi nekahdu eemeslu; drihsak turpreti war zeret uf pamasu zenu zelschanos waj wismaz uf to, ka tàs paliks drusziņ stingrakas, bet droschi ir tas naw nosakams. Anglijâ laiks silts un leetains, tà kà jau aiz leetus pahrpilnibas sahk baiditees par rudens sehjumeem. Rudens sehjumu lauki Anglijâ, kà sino, drusziņ paplaschinajuschees; Amerikâ tee pustihdsi tikpat leeli; Austro-Ungarijâ pamasinajuschees (pehz daschàm sinam par par 25 prozenteem). Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstîs nekad nebijuse tik leela kukurusa jeb maisa (Turku kweeschu) rascha kà schogad. Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstis esot 2370 milj. buschelu (ap 1100 milj. pudru) leela kukurusa jeb maisa (Turku kweeschu), kamehr pehrn tik 1212 milj. buschelu (ap 600 milj. pudru) kukurusa rascha. Rudens sehjumi wispahri ihsti labi Franzijâ, Anglijâ, Austro-Ungarijâ, Rumanijâ, Bulgarijâ, Italijâ, Spanijâ un ari Kreewijâ. Selmenis weetam tik leels, ka daudsi jutuschees peespeesti pa to ganit sirgus, gowis un aitas. Bet labak gan raudsit issargatees no selmena noganischanas, sewischki wehl tad, ja seme mihksta un teek ismihdita. Kitu wismaz nu gan nekad newajadsetu laist uf selmena, jo tàs to semu nokrimsdamas israusta. Selmeni, ja zitadi newar, wislabaki der paugstu un ar apdomu noplaut. — Australijâ semkopji wehl arween suhdsas par leetus truhkumu, sewischki Deenwidus-Australijâ. — Labibas zenas Rigâ tagad schahdas:

Rudsi, Kreewu, uf 120 mahrz. pamata maksâ 53—54 kap. pudâ. Tendenze: gurdena.

Kweeschi. 123—130 mahrzinu smagi Kreewu kweeschi maksâ 67 lihds 76 kap. pudâ; 121—124 mahrz. smagi Kursemes kweeschi maksâ 63—66 kap. pudâ. Tendenze: wahja.

Meeschi, seschkansch, uf 100 mahrzinu pamata maksâ 55—58 kap. pudâ; Kreewu meeschi maksâ 54—60 kap. pudâ; Kursemes 109 mahrz. sm. meeschi maksâ 54—55 kap. pudâ. Tendenze: slahbana.

Ausas. Labàs gaischàs ausas maksâ 56—62 kap. pudâ; schahwetas ausas maksâ 50—51 kap. pudâ; Zarizinas un Liwnas-Jelezas ausas maksâ 54—55 kap. pudâ. Tendenze: wahja.

Linsehklas (stepju) uf 87½ proz. pamata maksâ 108—109 kap. pudâ un brahka linsehklas maksâ 101—102 kap. pudâ. Tendenze: wahja.

Kanepes maksâ 100—102 kap. pudâ.

Kanepaji nepahrgrostijuschees, stingri.

Linu zenas lihdsschinejàs. — Ihsti labôs linôs par R. (risti) un ╳ R ╳ (salee risti) Rigâ schimbrihscham dod 41—42 rbl. birkawâ; par Z. K. (zinsi) un ╳ HD ╳ (Pernawas „hofdreibanti") maksâ 37—38 rbl. birkawâ; par S. P. K. (superior pihkkroni) un S. F. P. HD dod 31—32—33 rbl. birkawâ; par P. K. (pihkkroni) un F. P. HD (smalkee pihkhofdreibanti) maksâ 25—26—27 rbl. birkawâ; par P. W. (pihkbrahki) un P. HD (pihkhofdreibanti) maksâ 22—23 rbl. birkawâ; par W. (brahki) un HD (hofdreibanti) dod 20—21 rbl. birkawâ; par D. (dreibanti) un L. D. maksâ 16—18 rbl. birkawâ un par D. W. (dreibantbrahki) dod 12—13 rbl. birkawâ.

Pahrtikas zenas Rigâ:

	kap.		kap.
Sweests, mahrzinâ	25—28	Pehrku sihpolini, stops	20—30
Galda sweests, mahrz.	35—40	Reekstî, stops	10
Zuhkas gaļa, pods	175—200	Medus, schuhnâs waj tezinats, mahrzinâ	35—40
Wehrscha gaļa, mahrz.	8—13	Meeschu putraimi, stops	7—10
Schahweta aitas gaļa, mahrzinâ	7—9	Sirni, stops	7—12
Swaiga aitas gaļa, mahrzinâ	6—9	Kahli, puhrs	100
Teļa gaļa, mahrzinâ	7—15	Burkani, puhrs	60
Schahwets schkinkis, m.	13—16	Kolteti zigorini, stops	6
Schahw. spekis, mahrz.	18—20	Kurs. kweeschu bihdeleti milti, mahrzinâ	3
Breescha gaļa, mahrz.	15	Abboli, puhrs	200—300
Saki, gabalâ	40—120	Bumbeeri, gabalâ	2—3
Stirnas, gabalâ	500—700	Dsehrwenu ogas, stops	5—7
Rubeni	200—300	Pihladschu (sehrmukschu) ogas, stops	10
Wilkus, gabalâ	35—60	Berberizas ogas, stopâ	— —
Zaķi, pahra	60—90	Paeglu (kadiku) ogas, stops	12
Pihles, gabalâ	80—100	Swaigas schampinjonas, mahrz.	— —
Sosts, gabalâ	80—160	Swaigas kahpostgalwinas, 100	200—350
Kalkuhni, gabalâ	250—350	Puku kahposti, galwina	6
Kartupeļi, puhrs	60—75	Skabbi kahposti, stopâ	7
Salds peens, stopâ	7—8	Schahwetas renges, 100	15—25
Beess peens, stopâ	10	Swaigas renges, 100	15—20
Kupinats peens, stopâ	10	Sutini, kahls	80—90
Salds krehjums, stopâ	20—26		
Skabbs krehjums, stops	40—50		
Olas, schoks	100—110		
Sihpoli, stops	5		

Leepajâ.

Rudsi uf 120 mahrzinu pamata maksâ 53—54 kap. pudâ. Tendenze: slahba.

Kweeschi (puhri) maksâ 63—76 kap. pudâ.

Meeschi maksâ 55—56 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Ausas. Labàs gaischàs ausas maksâ 60—65 kap. pudâ; Kursemes ausas maksâ 50—57 kap. pudâ; Kurskas, Karkowas, Jelezas-Liwnas, Orlas, Kijewas un Zarizinas ausas maksâ 53—55 kap. pudâ. Melnausas (15 proz.) maksâ 52 kap. pudâ. Tendenze: meeriga.

Linsehklas. 7 mehri Leischu sehklu maksâ 103 kap.; 7 mehri Kreewu sehklu maksâ 104½ kap.; 7 mehri stepju sehklu maksâ 107 kap.; 6 mehri maksâ 89 kap. Tendenze: gurdena.

Griki uf 100 mahrz. pamata maksâ 67½ kap. pudâ. Tendenze: slahba.

Sirni, pehz winu labuma, maksâ 61—68 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Kanepes maksâ 104—105 kap. pudâ.

Klijas. Rupjàs klijas maksâ 50—53 kap. pudâ; widejàs klijas maksâ 46—49 kap. pudâ un smalkàs klijas maksâ 43—44 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Telegramas.

Peterburgâ, 5. nowembrî. Winas Majestate Keisareene Aleksandra Feodorowna nakti pawadija labi un guleja dsilâ meegâ. Wispahrejais weselibas stahwoklis labs, temperatura (siltuma) un pulss normalâ (kahrtejâ) stahwokli. W. M Keisareene juhtas apmeerinata un labi. Ari Augstâ Jaunpeedsimusê ir pilnigi wesela. — Konstantinowkas dselsszela stacijâ pahrplihsa kahda brauzeena lokomotiwes katlis, pee kam dabuja galu maschinists un wina palihgs; kurinatajs stipri noplauzets. — Pee Persijas robescham starp muhsu robeschsargeem un kahdeem 300 apbrunoteem laupitajeem, kuri gribeja nahkt par muhsu robeschu, notika kauschanàs, pee kam 30 Perseeschi nonahweti, kamehr muhsu saldati nezeeta nekahdu saudejumu.

Berlinê, 18. (6.) nowembrî. Kreewijas kredit-biletês par 100 rubleem dod 220 markas. Tendenze: stingra. — Pawests atkahwis maso Bulgaru prinziti Borisu pahrkrustit pareistizibâ. Koburgas (Bulgaru) prinzese dsembeja dehlu. — Sirijas pilsehtas Aleksandrettas tuwumâ (Turzijâ) atkal notika kristito wajaschana. Tur atrodoschees 300 Turku saldati nesneedsa kristiteem palihdsibas. — Greekija grib Turku uhdenôs sarihkot demonstraziju, bet Kreewija un Franzija Greekus no tam rauga atturet. — Jf Konstantinopoles sino, ka diplomatiskàs aprindàs eesaknojotees arween wairak pahrleeziba, ka Turzijai jadodot laiks reformu eeweschanai un janoskatotees kahdu eespaidu tàs atstahschot.

Ihpaschneeks un isdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sâlits.

Дозволено цензурою. — Рига, 7 ноября 1895 г.

Sludinajumi.

Sirsnigas ardeewas

radeem, draugeem, pasihstameem un Leelwahrdeeschu seltainem kara deenastâ eestahdamees un uf Kelzi aisselodams

isfaka

M. Saulits.

Kirbischu pagasta skolâ wajadsigs

palihga skolotajs.

Kandidata kgi top luhgti eerastees 17. nowembrî sch. g. pulkst. 12. deenâ Kirbischu pagasta namâ pee weetneeku pulka uf nolihgschanu.

Pagasta wezakais: G. Grafs.

Behrsones Pahrtikas Beedriba

noturès sch. g. **19 nowembrî** Behrsones Bukôs pulkst. **2 pz. pusd.** pirmo lahrtigo

general sapulzi.

Deenas kahrtiba:

1) Pagaidu waldes sinojumi
2) Jaunu beedru usnemschana
3) Dalibas naudas eemakfaschana
4) Preekschneezibas wehlefchana
5) Lokala israudsischana un weikala komiju algas apspreeschana.

Walde.

Peena nomnecks,

kursch war naudu kihlam eelikt, teek meklets. Tuwakas sinas pafneedsj **Mores (Moritzberg) muischas walde.**

Adrese: zaur **Siguldu.** 1

Mahja

pahrdodama Maskawas preekschpilsehtâ Jaroslawas eelâ № 84. par 1400 rbl.

Uhdens dsirnawas, 3

3 werstes no weenas Rigas-Orlas dselszeła stanzijas atstatu, **no 1896. g. Jurgeem uf 12 gadeem isrentejamas.** 4 gangi, sahgu dsirnawas, wilnas kahrstuwe, wehrptuwe, weltuwe, pa dalat ar turbinam dsenamas. Tuwakas sinas dabujamas Rigâ, Marstal eelâ № 12, kort. 3, 2 trepes augschâ pa labo roku, no pulkst. ½3—4.

1896. gadam wajadsigàs

weikala grahmatas

laikâ pastellet luhdsj

papira, rakstamu un sihmejamu leetu tirgotawa,

leelumâ un masumâ,

konto-grahmatu

un

kuwertu fabrika

no **Augusta Lyra.**

Labako

schaujamu un akminu sprahdsinaschanas pulweri.

Ismehginatas no pakal- un preekschgala lahdejamas flintes, glihti nostrahdatus **rewolwerus,** daschadôs sistemôs wisas sortes patronas, pistonas, luntes un skrotes, kà ari wisadus medibas rihkus loti leelâ iswehlê peedahwâ par lehtakàm zenam

Johannes Mitschke,

tehrauda pretschu un eerotschu magasina Rigâ, Kungu eelâ Nr. 11.

Rigâ, Kungu eelâ № 22,

Rigâ, Hafferberga namâ.

Par fabrikas zenam dabujami

audekli, linu un pakulu dsijas

Rigas fabrikas noliktawâ,

K. Lorch & beedr.,

Rigâ, Kungu eelâ Nr 22.

Krahju u. aisdewu kase

Berga basarâ (III. linijâ).

Kase maksà par noguldijumeem 5½% par gadu un nem par aisdewumeem 7—8%, pret wehrtspapireem 6%.

Darba laiks:

pirmdeenàs un peektdeenàs no pulksten 6—9 wakarâ, **zitàs darba deenàs** no pulksten 7—8 wakarâ.

Wisi noguldijumi un eemaksajumi schai kasê atswabinati no krona prozentu nodokleem.

Direkzija.

Rigas dselsslectawas un maschinu fabrikas sabeedriba agraki

Noliktawa: Karla eelâ Nr. 11, pretim Tukuma-Jelgawas dselszeła wokzalam.

Felser & Co.

Fabrika: Aleksandra eelâ Nr. 184.

Rigâ,

peedahwâ

jaunas kulmaschinas ar rokàm waj gehpeli dsenamas.

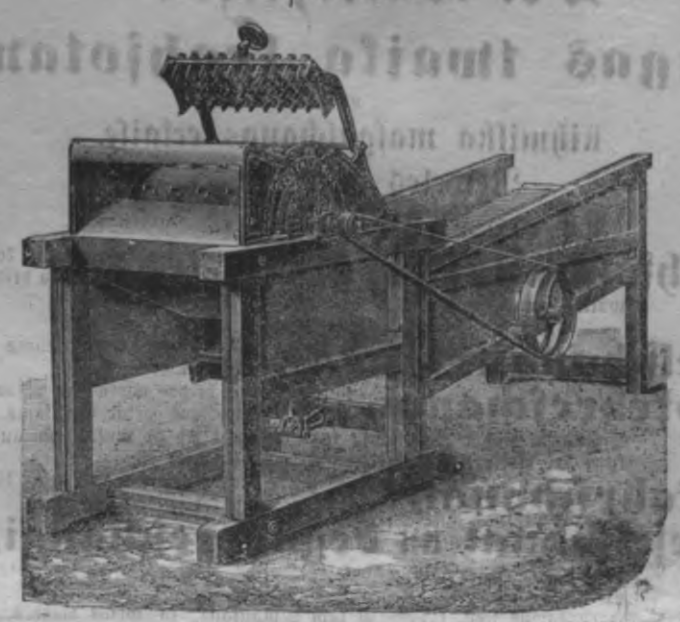

Schàm jaunàm **kulmaschinàm** ir **kustinams trumuła mantelis,** kursch pats no sewis zelas, tiklihdsj kukot koka gabali, akmeni u. t. t. eekluhst kulamâ trumuli; zaur to swefchas dalas weeglaki war zauri tikt un top **kulamas stiftes trumuła luhschana attureta.** Lihdsj ar to atronas pee schàm jaunàm maschinam ihpaschas **patent-kulstiftes,** kuras tihraki graudus iskul un winus nepahrsit un top ihpaschi wairak isskults, nekà ar weenkahrschàm kulstiftem.

Tahlaki peedahwajam:

Puzmaschinas, hekselu maschinas, kartupelu un rahzenu greesejus, wisadus arklus u. t. t.

Superfosfatus, kaulu miltus.

Lokomobiles un kulmaschinas

ar twaika spehku no Richard Garrett & Sons Anglijâ, pehz jaunakàm konstrukzijam.

Wentenberga drehbju **magasina,** Berga basarâ, **Marijas eelâ, bodê Nr. 7,** Rigâ.

Karla Wentenberga drehbju magasina,

Berga basarâ, Marijas eelâ, bode Nr. 7, blakam Brigadera grahmatu pahrdokawoi,

peedahwà sawu bagatigo krahjumu

wisadu gatawu kungu drehbju.

Kreetni stofi, **labs un isturigs** darbs un **lehtas** zenas.

Turpat isgatawo **kungu drehbes uf pastellejumeem,** if labako fabriku audumeem, no weenkahrschakeem lihdsj wiskmalkakeem, pehz wisjaunakeem safoneem. **Weenigais** schinî arodâ pilnigi isglihtojees spezialists Berga basarâ.

Ar augstzeenibu

Karlis Wentenbergs,

zunftes drehbneeku meistars.

Karl Jansen'a

wihnu tirgotawa,

dibinata 1854. g.,

Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 11, parterâ.

Kreewijas un ahrsemju wihnu un wisadu spirituosu dsehreenu

leelakà noliktawa.

!Lehtakàs zenas!

Rigas Hipoteku beedribas

norehkins

beidsamajà oktobrî 1895. g.

Debitori:	Rbl.	Kp.	Kreditori:	Rbl.	Kp.
Imobilijas	13,644,400	—	Kihlu sihmes pehz kursa	11,572,200	—
Atkahrtojuschees maksaj.	257,826	25	Reserwas fonds	686,575	96
Giro-konto pee dasch. bank.	85,000	—	Deldeschanas fonds	4,309,012	03
Daschadi konto	4,802	31	Isloseta kihlu sihmes	61,900	—
Beedribas nams	130,000	—	Kihlu sihmju prozentes	663,550	50
Eepirktas imobilijas	474,574	33	Agio-konto	8,241	66
Islaistas kihlu sihmes	79,057	11	Kihlu sihmju islaischanas reserwes fonds	2,973	76
Kases konto	270,591	21	Pirkto imobiliju pahrwald.	7,962	85
Ingrofazijas maksajumi	474	73	Diwidende par 1894.	516	60
Usteiktas kihlu sihmes	278,400	—	Mahjas pahrwalde	124	71
Cetaises maksajumi	25,408	4	Eepirktu imobiliju kihlu sihmju parads	227,800	—
Wehrtspapiri	2,187,304	8	Pagaidu-prozentes	8,646	37
Kihlu sihmju isgatawosch.	2,847	9	Isdewumi preeksch pahrwald.	29,517	25
Kuponi aprehkinâ	21,260	—			
Rentu-konto	27,454	39			
Kuponu nodokli	720	12			
Isloseto kihlu sihmju eepr. ism.	88,900	—			
	17,579,021	69		17,579,021	69

Direkzija.

Rigas Latw. Amatn. Pal. beedr.

Krahschanas un Aisdoschanas kases bilanze

oktobra beidsamajà d. 1895. g.

(1563 beedri. — Droschibas kapitals **109,549** rbl. **81** kap. — Elisabetes eelâ Nr. 16.)

Aktiwà:	Rbl.	K.	Pasiwà:	Rbl.	K.
Kihlu aisdewumu rehkins	908,660	45	Pamata kapitala rehkins	10,000	—
Aisdewumu rehkins pret galw.	111,947	64	Reserwa kapitala rehkins	35,662	73
Pamata kapitals walsts bankâ	10,125	—	Darischanu kapitala rehkins	63,887	08
Kases rehkins (klaidrâ naudâ)	17,401	94	Noguldijumu rehkins	1,004,231	70
Inwentara rehkins	4,045	5	Daschadu eenehmumu rehkins	98,050	12
Zit. bank. uf tekoscha rehkina	4,000	—	Prozentu rehkins	47,064	47
Daschadu isdewumu rehkins	73,972	47	Diwidenda rehkins	5,926	08
Wehrtspapiru rehkins	8,175	—	Pahrejoschs rehkins	2,564	35
Algu rehkins	3,810	—	Rakstischanas rehkins	1,498	20
Sihku isdewumu rehkins	2,897	85			
Imobiliju rehkins	121,689	95			
Imobiliju ihru rehkins	158	88			
	Rbl. 1,266,884	73		Rbl. 1,266,884	73

Kase maksà par noguldijumeem 5—5½% par gadu; par aisdewumeem nem 7% par gadu; pret droscheem wehrtspapireem 1% masak.

Kases darba laiks ir katru deenu no pulkst. 10 lihdsj 3 pehz pusd., isnemot nedelas swehtdeenas, basnizas un walsts-swehtkus. Aisdewumu peeprasijumi, kuri lihdsj pulkst. ½12 preeksch pusd. pee darba wedeja preteikti, teek tai paschà deenà ispildîti.

Wisi noguldijumi un eemaksajumi schai kasê ir atswabinati no krona prozentu nodokleem.

Rigà, nowembra 1. d. 1895. g. Direkzija. — Rewisijas komisija.

Rigas Krahschanas u. Aisdoschanas beedribas

(leelà Rewas eelâ Nr. 30.)

Bilanze,

31. oktobrî 1895. g.

Aktiwà:	Rbl.	K.	Pasiwà:	Rbl.	K.
Aisdewumu konto	341,727	59	Reserwas kapitala konto	5,959	36
Reserwas kapitala wehrtspapiru konto	4,593	06	Beedru dalibas konto	49,421	79
Inwentara konto	843	85	Noguldijumu konto	259,403	58
Sihku isdewumu konto	1,003	72	Krahj. noguld. konto	46,601	86
Algu konto	3,049	—	Augstu konto	21,110	20
Kases konto	8,131	28	Diwidendu konto	254	88
Tek. rehk. zitâs bankâs	5,600	—	Pahrejoscho konto	433	90
Daschadu isdew. konto	6,065	35	Daschadu eenehmumu k.	10,326	22
Imobiliju konto	17,223	94			
Wehrtspapiru konto	5,274	—			
	393,511	79		393,511	79

Beedriba maksà:

par noguldijumeem no 5 lihdsj 5½% augstus gadâ,

un nem:

par aisdewumeem pret droscheem wehrtspapireem 6%, pret obligazijam 7% un pret galwojumeem 8% augstus gadâ.

Beedribas darischanas isdara **katru deenu,** isnemot swehtdeenas un swehtku deenas, no pulksten 10 lihdsj 2 deenâ.

Wisi noguldijumi un eemaksajumi schajà beedribà ir atswabinati no krona nodokleem. **Walde.**

Otrà Rigas krahj-aisdewu beedr.

(Rigâ, Rigas Latweeschu Beedribas namâ).

Bilanze

31. oktobrî 1895.

Debet.	rbl.	kp.	Kredit.	rbl.	kp.
Kases konto	3,004	85	Beedru dalibas konto	84,802	96
Aisdewumi pret kihlam	768,938	25	Noguldijumu konto	836,385	14
Tekoschi rehk. zitâs bankâs	5,000	—	Augstu augstu konto	14,348	28
Aisdewumi pret galw.	201,688	50	Renschu konto	57,578	—
Sihku isdew. konto	9,348	81	Sihku eenehmumu konto	6,522	42
Inwentara konto	1,004	—	Reserwas kapitala konto	9,760	24
Daschadi debitori	1,712	63			
Wehrtspapiru konto	18,700	—			
	1,009,397	04		1,009,397	04

Beedriba maksà par noguldijumeem no 5 lihdsj 5½% gadâ un nem par aisdewumeem 1) pret wehrtspapireem no 5½ lihdsj 6% gadâ, 2) pret obligazijam 6 lihdsj 7% gadâ, 3) pret galweneekeem 7% gadâ.

Wisi noguldijumi schajà beedribà ir atswabinati no krona nodokleem.

Darischanu laiks katru darbdeenu no pulkst. 10—2 deenà. **Walde.**

Zau scho pagodinos zeen. publikai pasinot, ka esmu nopirzis agrako **Sieslacka H. J. Drawin-Drawneeka**

drukatawu, litografiju
un
zinkografiju

un to paschu sem sawas firmas, Leelajâ eelâ Nr. 20, sehtâ, sahkot no 21. oktobra 1895. g., tahlak wadischu. Drukaschanas mahkslas attihstibai pastahwigi sekodams, zentischos manu weikalu ar wiseem jaunlaiku atradumeem un lihdsekleem papildinat, lai man buhtu eespehjams zeen. publikas prasijumus katrâ laikâ apmeerinat, pee kam sewischku wehribu greesischu uz glihtu darbu un lehtàm zenam, kas man zaur to eespehjams, ka weikala nodalu wadoni ir ari lihdsdalibneeki pee weikala panahkumeem.

Peenemu apstellejumus uz:

Grahmatu drukaschanu wisadâs walodâs,
Dseedaschanas un **musikas noschu** pagatawoschanu,
Tabelem un **blankam** preeksch **wisadàm eestahdem,** kà: krahjkasem, konsuma weikaleem, pagasta waldem un teesam, beedribam un t. t.
Afischam, biletem, eeluhgumeem, adresem un ziteem drukas darbeem, tiklab **drukateem** kà **litografeteem.**
Beedribam, grahmatas apstellejot, dodu wajadsibas atgadijumâ **padomus** grahmatu eerihkoschanai pehz **dubultà sistema.**

Drihsumâ ari isdoschu **abus Sieslacka kalendarus 1896. gadam. Sludinajumus** preeksch teem peenemu katrâ laikâ.

Ar augstzeenischanu

G. Landsbergs,

Jelgawâ, Leelajâ eelâ Nr. 20.

„Mahjas Weesa Mehneschraksta"

otrà burtniza isnahks nahkoschâ nedelà.

„Mehneschraksts" isnahk reis mehnesî un maksà par scho zeturtdaî gadu, lihds 1. janwarim 1896. g.:

„Mahjas Weesa" abonenteem:		Teem, kas naw „Mahjas Weesa" abonenti:	
Bez peesuhtischanas	50 kap.	Bez peesuhtischanas	70 kap.
Ar peesuhtischanu	60 „	Ar peesuhtischanu	80 „
„M. W. Mehneschraksts" kopâ ar „M. W.":		**Teem, kas naw „Mahjas Weesa" abonenti:**	
Bez peesuhtischanas	3 rbl. 60 kap. par gadu.	Bez peesuhtischanas	2 rbl. 60 kap. par gadu.
Ar peesuhtischanu	5 „ — „ „ „	Ar peesuhtischanu	3 „ — „ „ „

Burtniza maksà 30 kap.

Apstellejumi top peenemti:

Ernsta Plates drukatawâ, Rigâ, pee Petera basnizas un wisâs grahmatu tirgotawâs.

Augstzeenibâ Dr. phil. **Arnolds Plates,**
„Mahjas Weesa Mehneschraksta" isdewejs.

„Mahjas Weesa" apstelleschana uz nahkamo 1896. g. teek katrâ laikâ peenemta.

A. Danzigera
Rigas twaika krahsotawa
un
kihmiska masgaschanas eetaise.
Reweles eelâ Nr. 5.

Peenemu

krahsoschanai wisadu wadmalu un puswadmalu un krahsoju **ihstàs, pastahwoschàs krahsàs,** bez ka drehbe pee walkaschanas smehrètu.

Tahlak:

Welschanai, zaur ko austà drehbe paleek beesala un auduma paweedens zaur uswelto wilnu teek apsegts.

Schkehreschanai, zaur ko weltà drehbe wirswilnu pasaudè un auduma paweedens atkal faredsams. Tas it ihpaschi derigs wadmalai, kura kepereta jeb ar mustureem austa un kura pee walkaschanas lai nepaleek wilnaina jeb afa.

Uskahrschanai, zaur ko weltà drehbe paleek tahda pate, kà beesa bodes tuhka un schkehrini naw redsami.

Preseschanai un **degadereschanai,** pee kam drehbe teek issteepta un paleek spihdosha, pee walkaschanas nesawelkas un no leetus nepaleek krokaina.

Tahlak daru sawus zeen. kundes uz tam usmanigus, ka wisas drehbes, kuras pee manis nodotas krahsoschanai, welschanai u. t. t., wispirms teek **kreetni ismasgatas,** lai tiktu istihritas no aitu **taukeem** jeb ellas, kuru wehweri leeto un krahsotà **drehbe nekad nesmehrè.**

Bez tam wehl peedahwojos **krahsot** wisadas kungu, dahmu un behrnu drehbes, mehbeku pahrwelkamos, galdautus u. t. t., tapat ari

kihmiski masgat

wisadas garderobes, no smalkakàs balles kleites lihds weenkahrschakam darba swahrkam, tad wehl isschuwumus, gardines, spizes, zimdus u. t. t.

Usdewumi is zitàm weetam uhrpus Rigas ja-adresè uz **Reweles eelu Nr. 5.**

Peenemschanas weetas:

Rigâ.

Eekschpilsehtà, Skahrnu eelâ Nr 4.
Peterburgas ahrpilsehtà, Aleksander eelâ Nr. 13.
Peterburgas ahrpilsehtà, Terbatas eelâ Nr. 13.
Fabrikas un **peenemschanas weeta:** Reweles eelâ Nr. 5.

Ahrpus Rigas:

Jelgawà, pee **E. Babkowski** kga, Pastes eelâ Nr. 8.
Jurjewà pee **Ed. Friedrich** kga.
Jehsis, Leelajâ eelâ, Aiselneek namâ.
Arensburgà pee **J. Jaunit** kga.
Pernawà pee **Oestberg** jdses.
Sabilê pee **R. Arensberg** kga.
Talsôs pee **E. Klason** kga.
Tukumà pee **Freimann** kga, Leelajâ eelâ Nr. 13.
Dwinskà, Rigas eelâ.
Pleskawà pee **W. Deizenroth** kga.
Wilnà pee **M. Strutinski** kga.

2

Manà grahmatu- un bilschu-drukatawà, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawà, Rigâ, pee Petera basnizas, kà ari wisâs zitâs grahmatu pahrdotawàs dabujamas schahdas grahmatas:

Gahjeis uz dselses-zepli.
Wahzu dseesmineeka F. Schillera stahsts dseesma. Pahrt. P. O.
Maksà 3 kap.

Ganina grahmata,
ko masineem pasneedz L. Heerwagens.
Maksà 5 kap.

Ernsts Plates.

Miltu un daschadu produktu spezial-noliktawa,
masà Grebzineeku eelâ Nr. 3.

Krahjumâ weenmehr atronàs:

Rostowas, Maskawas, Saratowas, Jelisawetgrades, Karkowas, Kisewas un zitas kweschu miltu sortes, rudsu milti, bihdeleti rudsu milti, kartupelu milti, gruhbes, rihsi, gruhbu putraimi, Keisara putraimi, sirni, ausu putraimi, gruhbu milti, griku putraimi, manna, pupas, baribas ausas Krimas ahboli, Mesinas afelsini, zitroni, sihrups, wikse u. t. pr.

Edgar Mitschke.

Telefons Nr. 577. 16

Wihnu tirgotawa un schampanu fabrika

Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehz Frantschu parauga (pudelês ruhdsis) pagatawots no

Ludw. A. Schweinfurtha,

Rigâ, Grebzneeku (Sinder) un Marstal-eelu stuhrî.

Leelakà iswehlê: 3

stenderu lampas,
pakaramàs lampas,
galda lampas,
higieniskas normal-lampas
un **ampeles**
peedahwà

Kuntze un beedr., Rigâ,
Teatra bulwarî, pee lauwam.
Lehtakàs zenas.

J. Behrsinsch,
Jelgawas Ahrrigâ, Akmenu eelâ Nr. 18,
peedahwà wisadas **ahdu prezes** leelumà un masumà, atkalpahrdewejeem sinamàs prozentus lehtaki. Ari **pehrk** un **pahrmaina negehretas** pret **gehretàm ahdam.**

Metalwas Labdaribas Beedriba.
Swehtdeen, 3. Dezembrî 1895. g.
Teatris.
Rigas Latweeschu Teatra akteeru reschisora **Roberta Jansona** kga weesoschanàs.
Israhdis: godalgoto lugu
Miglâ.
Skatu luga 5 zehlenos no A. Benjamina.
Pehz teatra: **Weesigs Wakars.**
Eeejas makfa: kà arween. Tuwakas sinas programàs. **Preekschneezibas.**

Jelgawas Wahz. Amatn. sahsê.
Swehtdeen, **nowembra 19. d. 1895. g.:**
Latwisks teatrs.
Sarihkots no **Jurjanu Andreja** ar **eezeenitu Rigas akteeru,** muhsu teatra tehwa **Adolfa Allunana** kga un wina meitas **Marijas Allunan** jaunkundses laipnu lihdspeedalischanos,
israhdis:
Pahrtizibâ un nabadsibâ.
Sadsihwes aina ar dseedaschanu 4 zehleenos no A. Allunana.
Pehz teatra:
Balle.
Jenas parastàs. Israhdes sahkums pllst. 1/27 w. (Beigas [ballei] 4 no rihta) Tuwakas sinas asischàs un programàs.
Jurjanu Andrejs, teatra wadons.

Rigas Kokwilnas Manufakturas Fabeedriba
Strasdu muischà, pee Rigas:
Noliktawa: Eekschrigâ, Peldu (Zuhku) eelâ Nr. 10.
Maschinas (Chadwick) **schujamee deegi,** balti un krahsaini **ekeleschanas deegi, auschamee deegi, wate, puswilna** un **lampu daktes.**

E. Larsen'a
seltau, sudraba leetu weikals
tagad atrodas:
Leelajâ Jaun-eelâ Nr. 13.

Austrums.
Senakee gadagahjumi, dabujami, zik ilgi krahjums sneedz, **gadagahjums par 1 rbl.**

P. Behrsina
grahmatu pahrdotawà,
Suworowa eelâ Nr. 22.
1

Basars un loterija

scheeenes Sarkanà Krusta fabeedribas eestahdem par labu
notiks no 12. lihds 15. nowembram sch. g.
laipni atwehletà leelàs gildes augscheja sahlê.

12, 13. un 14. nowembrî basars, seeweeschu roldarbu un lehtu behrnu leetinu pahrdoschana, islosejamo preekschmetu isstahde un loterijas loschu pahrdoschana par 35 kap. gabalâ (par 1 rubli 3 loses). Bez tam loterijas loses dabujamas wisâs leelakàs magasinàs.

Minetâs trihs deenàs musika no pulkst. 1—5 pehz pusd. **pee brihwas eeejas** un no pulkst. 6—9 wakarà **pee 15 kap. leelas eeejas maksas** (eerehk. labd. nodoklus) no personas.

Islosejschana 15 nowembrî. Starp galweneem winnesteem atrodas: 1 selta damu kabatas pulkstens, 1 schujama maschina, 1 sudraba galda leetu krahjums, lampas, tehjas trauki, pulksteni un bronsa leetas.

Komiteja padewigi luhds godato publiko pabalstit laipni scho labdarigo usnehmumu islosejamos preekschmetus dahwinot un loses pehrkot.

Sarkanà Krusta fabeedribas damu komiteja.

Печатать разрѣшается. Рига, 7 ноября 1895 г. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernsta Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.

Sche klaht „Literariskais Peelikums"